

ZPRÁVODAJ

UNIVERZITY PARDUBICE

◆ číslo 27, ZÁŘÍ 2001 ◆

• univerzita • univerzita • univerzita • univerzita • univerzita • univerzita • univerzita • univerzita •

Uprostřed léta jsme se zeptali

rektora Univerzity Pardubice prof. Ing. Miroslava Ludwiga, CSc.

Jak pokračují přípravy na výstavbu nového areálu Fakulty chemicko-technologické?

Výstavba nové Fakulty chemicko-technologické je hlavní prioritou vedení Univerzity Pardubice v oblasti investičních akcí. Těžko by se mi podařilo vyjmenovat všechna jednání, která jsem já osobně nebo další členové vedení vedli na ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy, na ministerstvu financí, se členy Poslanecké sněmovny a Senátu Parlamentu České republiky, s panem hejtnanem a primátorem a s mnoha dalšími osobnostmi, které nám mohou v našich snahách o výstavbu důstojné budovy pro naši nejstarší fakultu pomoci. Společně s panem hejtnanem Ing. Romanem Línkem a panem primátorem Ing. Jiřím Stříteským jsme podepsali společné prohlášení, ve kterém jsme jednoznačně deklarovali společný zájem všech signatářů na výstavbě univerzitního areálu na Stavařově.

Významná je jistě i skutečnost, že se počítá s využitím stávajících prostor FChT jako sídla budoucího Krajského soudu Pardubického kraje. Touto dohodou jsme jistě zvýšili tlak na splnění našich požadavků na financování výstavby. Významná byla i návštěva prvního náměstka ministra školství mládeže a tělovýchovy PaedDr. Jaroslava Sourala, který si v mém doprovodu společně s panem hejtnanem a radní Pardubického kraje zodpovědnou za oblast školství paní Marií Málkovou prohlédli stávající prostory FChT. Je potěšitelné, že celá řada významných osobností mimo univerzitu se po seznámení s našimi plány zapojila do maratónu jednání na různých úrovních a institucích. Nemohu všechny na tomto místě jmenovat, ale zcela určitě jim, i Vaším jménem, za jejich podporu a pomoc poděkuji.

Jsem velmi rád, že mohu oznámit, že po získání souhlasu Ministerstva financí ČR zaregistrovalo MŠMT dne 2. 8. 2001 akci „Fakulta chemicko-technologická, 1. - 3. stavba“ v informačním systému ISPROFIN (ev. č. 333 311 4910). Tímto krokem, který považuji za jeden z klíčových, jsme se významným způsobem posunuli dopředu k vytyčenému cíli.

Začátkem měsíce srpna došlo v souvislosti s tímto rozhodnutím k vyhlášení veřejné architektonické soutěže na zpracování návrhu urbanistického, architektonického a projektového řešení Fakulty chemicko-technologické Univerzity Pardubice v areálu univerzitního kampusu v Pardubicích – Polabinách podle soutěžního řádu České komory architektů. Vypsání této soutěže vychází ze stanoviska MŠMT a bude pokryto z prostředků, které jsme získali v letošním roce přímo rozhodnutím Poslanecké sněmovny. Vypsání soutěže nám jako komisionář zabezpečuje Statutární město Pardubice, které má dostatečné odborné zázemí. Je naší snahou, aby zmíněná soutěž byla uzavřena v letošním roce. Příští rok bychom se měli soustředit na přípravu všech podkladů, které by nás měly dovést k vydání územního rozhodnutí o výstavbě a vybrání projekční firmy a generálního dodavatele stavby. Je však třeba, abychom pro rok 2002 zajistili dostatek prostředků ke splnění tohoto cíle. Jednání v tomto směru samozřejmě již intenzivně probíhají. Nové vedení FChT, které jednoznačně podporuje výstavbu, se bude podílet na přípravě podkladů pro výstavbu tak, aby areál odpovídal požadavkům budoucích uživatelů. Odpovědět na otázku, kdy bude skutečně stavba zahájena a jak dlouho bude výstavba trvat, si v současné době nedovolím dát. Naší snahou je však, aby to trvalo co nejkratší dobu. Vše závisí hlavně na toku finančních prostředků, protože stavební firmy dokážou nyní pracovat velmi rychle.

MĚSTO PARDUBICE – UNIVERZITA PARDUBICE – PARDUBICKÝ KRAJ

Společné prohlášení

o podpoře záměru výstavby
Fakulty chemicko-technologické
a dobudování univerzitního kampusu Univerzity Pardubice

Existence univerzity je bezesporu přínosem pro rozvoj města a kraje, neboť představuje významnou koncentrací duševního potenciálu. Kromě široké nabídky vysokoškolského vzdělání umožňuje podnikům a organizacím efektivní spolupráci s univerzitními pracovišti. Univerzitní město je významným centrem vzdělanosti, což zprostředkovává vede k rozvoji vyspělých technologií a vzniku progresivních společností a firem.

Mezi Univerzitou Pardubice a městem Pardubice existuje dlouhodobá, tvůrčí a velice intenzivní spolupráce, jejímiž výstupy jsou realizované korektní akce jak ve sféře vědecko-pedagogické a studijní, tak ve sféře investiční a společensko kulturní. Tento silný partnerský vztah byl obohacen o třetího významného účastníka, kterým je nedávno vzniklý Pardubický kraj. Za krátké období trojstranné spolupráce se zrodila řada společných záměrů. Představitelé zmíněných stran se shodli především na potřebě dalšího rozvoje Univerzity Pardubice a na nutnosti dotvoření a zkvalitnění prostorově-materiálních podmínek vysokoškolského vzdělávání ve městě Pardubice a v Pardubickém kraji.

Univerzitní kampus v lokalitě Pardubice-Polabiny poskytuje studentům univerzity v jednom místě výborné možnosti k výuce, samostudiu, ubytování, stravování a v neposlední řadě i ke sportovnímu vyžití. Těchto výhod plně využívají studenti Fakulty ekonomicko-správní, Dopravní fakulty Jana Pernera a Fakulty humanitních studií, jejichž sídla se v uvedené lokalitě nacházejí. Dobudování univerzitního kampusu v Pardubicích, jejímž dalším krokem je výstavba nového komplexu budovy Fakulty chemicko-technologické, je součástí společného zájmu Univerzity Pardubice, města Pardubice a Pardubického kraje.

Rozvoj univerzity po stránce prostorové a dislokační, s přihlédnutím k vědecko-vzdělávacím, sociálním a ekologickým aspektům dlouhodobého záměru univerzity je ve středu pozornosti aktivit nejen samotné univerzity. Vzhledem ke skutečnosti, že se jedná o rozvoj jediné vysokoškolské instituce univerzitního typu Pardubického kraje, zaujímá tato otázka významnou roli i ve strategickém plánu rozvoje města Pardubice a je prioritou Pardubického kraje. Univerzita Pardubice, město Pardubice a Pardubický kraj se shodly na podpoře aktivit směřujících k realizaci připraveného záměru.

zleva: rektor M. Ludwig, nám. ministra J. Soural, hejtmán R. Líněk, radní M. Málková a ředitel KÚ J. Folprecht

Co je nového ve studijní nabídce univerzity v novém akademickém roce?

Já osobně si myslím, že Univerzita Pardubice zahajuje nový akademický rok s relativně velkým množstvím novinek. Je to poprvé, kdy zahajujeme akademický rok na čtyřech fakultách. Nová fakulta, Fakulta humanitních studií, nabízí mimo programů, které zabezpečoval Ústav cizích jazyků a humanitních studií, i nové progra-

Záměr výstavby Fakulty chemicko-technologické a dalších investičních kroků v lokalitě Pardubice-Polabiny dává předpoklad vzniku ojedinělého univerzitního kampusu v České republice, který se svou koncepcí blíží podobným areálům ve vyspělých zemích. Rovněž znamená předpoklad dalšího rozvoje univerzity a vysokoškolského vzdělávání ve městě a formování města Pardubice jako města univerzitního.

Fakulta chemicko-technologická je v současnosti umístěna v budovách patřících městu Pardubice, se kterým má univerzita uzavřenou nájemní smlouvu. Samotná dislokace zmíněné fakulty uprostřed bytové a občanské zástavby v centru města na nám. Čs. legií se jeví velmi problematicky. Přitom se vznikem nového kraje se předpokládá postupné sjednocení teritorií působení regionálních orgánů státní správy s územními obvody nového krajského uspořádání. Jedním z klíčových subjektů tohoto druhu je krajský soud, jehož vytvoření je nyní ve stádiu příprav. Zde se nabízí možnost vzájemně součinnosti vedoucí k vytvoření materiálně-technických podmínek pro tuto instituci, využitím stávajícího objektu Fakulty chemicko-technologické po jejím přemístění do nových prostor a celkově tak uspojit prostředky státního rozpočtu nezbytné pro případnou výstavbu nové budovy krajského soudu. Rozhodujícím prvkem pro spojení těchto aktivit je faktor času, kdy se jeví jako nezbytné maximální urychlení procesu zahájení výstavby Fakulty chemicko-technologické.

V Pardubicích dne 29.05.2001

za město Pardubice

za Univerzitu Pardubice

za Pardubický kraj

Ing. Jiří Štěpánek, primátor

prof. Ing. Miroslav Ludwig, CSc. rektor

Ing. Roman Líněk, hejtmán

my, které rozšiřují naši nabídku pro studenty se zájmem o humanitní disciplíny. Je to bakalářský studijní program Sociologie se studijním oborem Sociální antropologie a bakalářský studijní program Filozofie s oborem Religionistika. Společně s již dříve akreditovaným programem Historické vědy (obor Kulturní dějiny) a programy jazykovými vytvářejí tyto programy základ budoucího dalšího rozvoje pěstování humanitních oborů na naší škole.

Na Fakultě ekonomicko-správní byli přijati první studenti do magisterského a bakalářského studijního programu Systémové inženýrství a informatika s oborem Informatika ve veřejné správě. Na FES je možné tuto problematiku studovat i v doktorském programu.

Fakulta chemicko-technologická poprvé otevřela nové bakalářské studijní programy Polygrafie (obor Polygrafie) a Chemické a procesní inženýrství (obor Řízení chemických procesů).

Nejžhavější novinkou je zahájení výuky v bakalářském studijním programu Informační technologie (obor Informační technologie), který byl akreditován jako program Univerzity Pardubice, ale byl připravován zejména ve spolupráci s Dopravní fakultou Jana Pernera, katedrou informatiky v dopravě.

Naše nové programy jsou reakcí univerzity na potřebu zvýšení podílu mladých lidí vzdělávaných na vysokých školách. Na přípravu nových programů a na finančním zabezpečení výuky v nich se nám podařilo získat prostředky z rozvojových fondů MŠMT, a tak nebude jejich náběh znamenat snížení prostředků plynoucích na zabezpečení programů, které již běží delší dobu. Proces diverzifikace studijních programů tímto nekončí, protože v souladu s dlouhodobým záměrem univerzity i MŠMT připravujeme společné studijní programy s vyššími odbornými školami. S Vyšší odbornou školou zdravotnickou a Nemocnicí Pardubice připravujeme pro akreditaci bakalářský studijní program Ošetřovatelství s obory Všeobecná sestra a Porodní asistentka. S Vyšší odbornou školou elektrotechnickou je to bakalářský studijní program Elektrotechnika a informatika s obory zabývajícími se lékařskou elektronikou, telekomunikacemi, výpočetní technikou a informatikou. První studenty bychom chtěli přijímat v akademickém roce 2002/2003. Příprava těchto programů je

spojena s mravenčí prací mnoha lidí z univerzity i mimo ni. Zvyšování počtu oborů a studentů však s sebou přinese další starosti spojené s přípravou nových výukových prostor a nových ubytovacích kapacit pro naše studenty. Do zahájení příštího akademického roku bychom například chtěli přebudovat na kolej blok C na Stavařově. V současné době, kdy předpokládám razantní nárůst počtu studentů v terciárním stupni vzdělávání v České republice a postupné včleňování naší školy do evropského vzdělávacího systému, není možné nereagovat na společenskou poptávku. Univerzita musí dosáhnout určitého počtu oborů, studentů a učitelů, aby byla schopna obstát ve zvyšující se konkurenci na trhu vzdělávání.

Jak bude univerzita reagovat na některé nové aspekty ve vysokoškolském zákoně?

Na naší škole se připravují programy celoživotního vzdělávání (programy za úplatu dle novely vysokoškolského zákona) zatím pouze na Fakultě humanitních studií. Obecně dáváme na univerzitě přednost spíše nárůstu v normálních prezenčních programech, tak abychom na jejich financování získali prostředky z rozvojových programů MŠMT. V současné době probíhá diskuse o zavedení školného a skupina poslanců připravuje návrh zákona, který by vybírání školného umožnil. Dle mého názoru školné nemůže zásadním způsobem ovlivnit finanční situaci vysokých škol. Odpovědnost za finanční zabezpečení vysokoškolského vzdělávání zůstane nadále hlavně v rukou státu. Školné může však situaci příznivě ovlivnit, ale to jedině v případě, že se nesníží výše příspěvku státu. Normativ na jednoho studenta musí být minimálně zachován ve své reálné výši, tedy navyšován každoročně o inflaci. Význam školného vidím zejména v tom, že pomůže změnit pohled studentů na vzdělávací

proces, zvýšit jejich požadavky na vysoké školy, a tím může příznivě ovlivnit kvalitu našich univerzit. Zavedení školného je možné jedině v případě, že se nestane sociálním filtrem dostupnosti studia na vysokých školách. Je na státu, aby stanovil pravidla, která budou tomuto zadání vyhovovat. Osobně jsem pro model, ve kterém je možnost čerpání výhodných půjček doplněna možností odloženého splácení do doby, kdy příjem absolventa dosáhne určité výše. Nepochybují o tom, že české banky budou takové půjčky se státními garancemi rády poskytovat. Přijetí novely vysokoškolského zákona, která zavedla z hlediska placení studia nerovné podmínky pro studenty našich vysokých škol, mě, možná paradoxně, poněkud více posunulo mezi zastánce školného, protože se mi obecně nerovné podmínky nelíbí.

S jakým přáním začínáte nový akademický rok?

Rád bych, aby se nám dařilo naplňovat cíle, které jsme si dali v dlouhodobém programu rozvoje univerzity. Já osobně se budu snažit k tomu co nejvíce přispět. Cíle se nám podaří splnit pouze společným úsilím nás všech, kteří na univerzitě pracujeme nebo na ní studujeme.

Co byste popřál studentům do nového akademického roku?

Milé studentky, milí studenti, přeji Vám trpělivé učitele, kteří budou schopni a ochotni Vám pomáhat v tom, abyste splnili náročné studijní úkoly, které před Vámi stojí. Učitele, kteří při zkoušení budou hledat to, co znáte, a ne to, co neznáte, protože to je možné nalézt vždy a u každého. Přeji Vám osobní spokojenost a pevně zdraví a také trochu toho štěstí.

Děkujeme za rozhovor.

O záměru dostavby univerzitního kampusu v Pardubicích se na místě informoval 1. náměstek ministra školství PaedDr. Jaroslav Sural, CSc.

v laboratořích organické chemie v hlavní budově FChT

Ve středu 20. června dopoledne se při své návštěvě v Pardubicích setkal 1. náměstek ministra školství, mládeže a tělovýchovy PaedDr. Jaroslav Sural, CSc., za doprovodu hejtmana Pardubického kraje Ing. Romana Línka, radní pro rezort školství a ředitele KÚ, s rektorem Univerzity Pardubice prof. Ing. Miroslavem Ludwigem, CSc., aby se seznámil se záměrem dostavby univerzitního kampusu v městské části Polabiny a stavby budov pro Fakultu chemicko-technologickou, která prozatím sídlí v pronajaté budově

města na náměstí Čs. legií. Záměr univerzity je podporován jak představiteli města Pardubice, tak představiteli kraje v duchu podepsaného společného prohlášení. Pro urychlení kroků k započatí výstavby FChT v univerzitním kampusu hovoří i záměr kraje vytvořit v rámci nového krajského uspořádání v budově fakulty na náměstí Čs. legií sídlo krajského soudu.

První náměstek ministra Jaroslav Sural si se zájmem nejprve prohlédl budovu Fakulty chemicko-technologické na náměstí Čs. legií, včetně několika laboratoří, které slouží vysokoškolákům již několik desítek let. Potom se seznámil se stavebním záměrem přímo na místě plánové stavby v Polabinách a prohlédl si moderní budovu Univerzitní knihovny a auly, na niž by nový komplex budov FChT měl navazovat. V Pardubicích by tak vznikl univerzitní kampus, který se svou koncepcí blíží podobným areálům ve vyspělých zemích a který by poskytl výborné akademické prostředí pro výuku, samostudium, ubytování, stravování i sportovní a kulturní vyžití vysokoškolských studentů všech fakult Univerzity Pardubice.

Náměstek ministra při setkání potvrdil, že investiční záměr výstavby FChT a dostavby univerzitního kampusu v Pardubicích byl na úrovni MŠMT již schválen a předán ministerstvu financí s žádostí o zařazení do seznamu plánovaných investičních akcí. Zájem jak univerzity, tak města a kraje je, aby se s vlastní stavbou mohlo začít co nejdříve, tou neoptimističtější variantou by mohl být rok 2003-2004.

(vv)

Závěry pátého zasedání Správní rady Univerzity Pardubice

V pátek 11. května od 10 hodin zasedala na Univerzitě Pardubice její správní rada. Devítičlenný orgán veřejné vysoké školy je jmenován ministrem školství, mládeže a tělovýchovy ČR na období šesti let, schází se nejméně dvakrát do roka a projednává otázky vysoké školy dané zákonem.

Správní rada Univerzity Pardubice se na svém pátém zasedání zabývala projednáváním základních dokumentů vysoké školy, jak to ukládá zákon o vysokých školách: výroční zprávou o činnosti a výroční zprávou o hospodaření za rok 2000, rozpočtem Univerzity Pardubice na rok 2001 a dlouhodobým záměrem tvůrčí činnosti univerzity do roku 2006 a jeho aktualizací pro rok 2002. Jako vý-

znamný dozorčí orgán, jehož členy nemohou být zaměstnanci veřejné vysoké školy, projednala rovněž a vydala předchozí písemný souhlas k zamýšlenému prodeji 91 m² z pozemků Univerzity Pardubice na Stavařově stavebnímu bytovému družstvu Družba Pardubice, které jsou zastavěné bytovou výstavbou a pro univerzitu neupotřebitelné. V rámci jednání proběhla volba předsednictva správní rady na následující dvouleté období do roku 2003. V čele Správní rady Univerzity Pardubice i nadále setrvává Ing. Michal Rabas, 1. zástupce hejtmána Pardubického kraje, místopředsedy byli znovu zvoleni Mgr. Miloslav Kučera, poslanec Parlamentu ČR, a primátor města Pardubic Ing. Jiří Střítešský.

(vw)

Z 5. zasedání Vědecké rady Univerzity Pardubice, konaného dne 14. května 2001

Program:

1. Zahájení.
2. Předání diplomů novým docentům.
3. Profesorské řízení doc. Ing. Štefana Hittmára, CSc. (DFJP/Žilinská univerzita).
4. Projednání Výzkumného záměru Fakulty humanitních studií.
5. Projednání Dlouhodobého záměru Univerzity Pardubice do roku 2006 a jeho aktualizace pro rok 2002.
6. Různé.

Rektor univerzity a předseda vědecké rady prof. Ing. Miroslav Ludwig, CSc. přivítal přítomné a představil vědecké radě doc. Ing. Petra Mikuláška, CSc., děkana Fakulty chemicko-technologické, který byl do čela fakulty jmenován od 3. 4. 2001 a který byl na základě návrhu rektora a schválení v AS UPa kooptován za člena VR UPa. Ten hned v úvodní části vědecké rady krátce představil doc. Ing. Tomáše Wágnera, CSc., kterého rektor na jeho návrh a na základě výsledku habilitačního řízení na fakultě jmenoval s účinností od 1. dubna 2001 docentem pro obor Chemie a technologie anorganických materiálů. Jmenovaný působí na Katedře obecné a anorganické chemie Fakulty chemicko-technologické. Rektor mu předal diplom docenta. Diplom doktora chemických věd předal při této příležitosti Ing. Ivanu Mikšíkovi, DrSc., který obhájil doktorskou disertační práci ve vědním oboru 14-03-9 Analytická chemie. Poté proběhlo řízení ke jmenování profesorem doc. Ing. Štefana Hittmára, CSc. Děkan DFJP prof. Ing. Milan Lánský, DrSc. představil kandidáta a stručně informoval o složení hodnotící komise a průběhu dosavadního řízení ke jmenování profesorem na dopravní fakultě. Profesorskou přednášku pro obor Technologie a management v dopravě a telekomunikacích s názvem „Strategické řízení v dopravě“ přednesl uchazeč před Vědeckou radou Dopravní fakulty Jana Pernera dne 25. října 2000. Doc. Ing. Štefan Hittmár, CSc. působí na Žilinské univerzitě v Žilině na Fakultě řízení a informatiky, v současné době rovněž jako proděkan fakulty pro vědu a výzkum. Před VR UPa přednesl kandidát krátkou přednášku, prezentující oblast jeho vědeckého bádání zaměřeného zejména na jevy a procesy v systému řízení dopravy. Naznačil rovněž přínos pro rozvoj daného vědního oboru, své pedagogické působení a zmínil se o probíhající spolupráci s vysokými školami v zahraničí včetně ČR, o nejvýznamnějších publikačních aktivitách a o zapojení do programů EU. Členům VR bylo dáno k nahlédnutí několik publikací a posledních monografií. Po přednášce následovala odborná rozprava, v jejíž veřejné části uchazeč zodpověděl dotazy z pléna. Po neveřejné části rozpravy se vědecká rada v tajném hlasování usnesla, že doc. Ing. Štefan Hittmár, CSc. má být jmenován profesorem pro obor Technologie a management v dopravě a telekomunikacích a doporuči-

předání docentského diplomu doc. Ing. Tomáši Wágnerovi, CSc. (vpravo)

diplom doktora chemických věd převzal Ing. Ivan Mikšík, DrSc. (vpravo)

la, aby návrh na jeho jmenování prezidentem republiky byl postoupen ministru školství, mládeže a tělovýchovy ČR.

V dalším bodu programu děkanka Fakulty humanitních studií prof. PhDr. Milena Lenderová, CSc. podala informace k návrhu předkládaného výzkumného záměru s názvem „Dítě, dětství a výchova v historické genezi, současnosti a výhledu na třetí tisíciletí“, který by měl být řešen kolektivem odborníků nově zřízené fakulty. Záměr badatelské činnosti je projektován na 5 let, je výrazněji strukturován dle badatelských kapacit fakulty a přitom si zachovává interdisciplinární charakter. Téma dítěte je badatelsky v současné době neřešenou problematikou českých badatelských pracovišť. Naposledy bylo v Čechách toto téma zpracováváno v r. 1946, v současné době především v zahraničí, s nímž FHS udržuje cílou spolupráci. Vědecká rada schválila předložený návrh a doporučila jeho předložení MŠMT ČR.

Vědecká rada projednala a vzala na vědomí Dlouhodobý záměr vzdělávací, vědecké, výzkumné, vývojové, umělecké a další tvůrčí činnosti Univerzity Pardubice do roku 2006 a jeho aktualizaci pro rok 2002.

V závěru zasedání rektor seznámil členy vědecké rady s dalším postupem přípravy akreditačních materiálů pro studijní program Ošetřovatelství, připravovaného ve spolupráci s Nemocnicí Pardubice a Vyšší zdravotnickou školou. Informoval rovněž o dalších krocích v přípravě bakalářského programu Elektrotechnika a výpočetní technika, společného s Vyšší odbornou školou elektrotechnickou. Dopravní fakulta Jana Pernera vede další jednání k přípravě společného bakalářského programu s VOŠ a SOŠ G. Habrmana v České Třebové.

doc. Ing. Štefan Hittmár, CSc. při přednášce v rámci řízení ke jmenování profesorem

V souvislosti s přijatou novelou vysokoškolského zákona budou na úrovni vedení univerzity, fakult a kolegia rektora diskutovány záležitosti fakult, jak budou ve své nabídce studijních programů a kurzů reagovat na nové skutečnosti novely, zejména v části celoživotního vzdělávání poskytovaného za úplatu.

(vw)

Priority DLOUHODOBÉHO ZÁMĚRU vzdělávací, vědecké, výzkumné, vývojové, umělecké a další tvůrčí činnosti UNIVERZITY PARDUBICE do roku 2006

Vzdělávací činnost:

- Diverzifikace nabídky studijních programů podle potřeb praxe.
- Příprava nových bakalářských studijních programů ve spolupráci s vyššími odbornými školami.
- Harmonizace studijních programů a oborů s EU.
- Podpora studijních programů vyučovaných v cizím jazyce.
- Příprava studentů na konkurenční prostředí společného trhu práce v podmínkách EU.
- Podpora aktivních metod výuky s využitím informačních technologií.
- Sjednocení kritérií habilitačních řízení a řízení ke jmenování profesorem u příbuzných oborů s jinými univerzitami.
- Postupná akreditace strukturovaných studijních programů.

Vědeckovýzkumná činnost:

- Rozvíjet spolupráci s domácími vědeckými pracovišti (AV ČR a dalšími výzkumnými pracovišti).
- Zvýšit zapojení do národních a mezinárodních vědeckovýzkumných programů.
- Rozvíjet aplikovaný výzkum ve spolupráci se subjekty mimo univerzitu.

Infrastruktura:

- Zahájit přípravu výstavby nového areálu FChT.
- Dobudovat těžké laboratoře DFJP.
- Dořešit areál zkušeben výbušin v Doubravících.
- Dokončit stěhování jednotlivých částí univerzity, a tak zlepšit prostorové zabezpečení Fakulty ekonomicko-správní a Fakulty humanitních studií.
- Zabývat se urbanistickým řešením univerzitního kampusu.
- Dořešit majetkoprávní vztahy dislokovaných pracovišť.

AKTUALIZACE DLOUHODOBÉHO ZÁMĚRU UNIVERZITY PARDUBICE PRO ROK 2002

Vzdělávací činnost:

- Akreditovat studijní program „Hospodářská politika a správa“ na Fakultě ekonomicko-správní.
- Akreditovat nové bakalářské studijní programy ve spolupráci s vyššími odbornými školami a průmyslovými podniky.
- Výrazněji rozšířit mobilitu studentů a akademických pracovníků v rámci vzdělávacích programů Evropské unie.

Vědeckovýzkumná činnost

- Aktivně rozvíjet mezinárodní spolupráci ve vědě a výzkumu.
- Výrazněji měrou se podílet na spolupráci s ústavem Akademie věd České republiky a dalšími výzkumnými centry.
- Předložit výzkumný záměr řešitelského kolektivu z FHS.

Infrastruktura

- Pokračovat v rozšiřování datové a telefonní sítě do dalších prostor univerzity a kolejí.

- V případě schválení investičního záměru výstavby nového areálu FChT a dostavby univerzitního kampusu připravit dokumentaci pro územní řízení.
- Dokončit implementaci informačního systému pro studijní agendu.

Ostatní

- Aktivně spolupracovat s průmyslovými podniky ve vědě, výzkumu a vzdělávací činnosti.
- Pokračovat v soustavném zkvalitňování prezentace fakult a dalších součástí univerzity mezi odbornou veřejností a v médiích.

- Při rozvoji univerzitního kampusu úzce spolupracovat s Magistrátem města Pardubic, okresním úřadem a se zastupiteli Pardubického kraje.

Dlouhodobý záměr Univerzity Pardubice byl:

1. Projednán na jednání kolegia rektora dne 11. 4. 2001.
2. Schválen Akademickým senátem Univerzity Pardubice dne 24. 4. 2001.
3. Projednán ve Správní radě Univerzity Pardubice dne 11. 5. 2001.
4. Projednán ve Vědecké radě Univerzity Pardubice dne 14. 5. 2001.

Promoce na Univerzitě Pardubice

první promoce a sponze na Fakultě humanitních studií

promoce Fakulty chemicko-technologické, vpravo proděkan prof. Lošťák

vlevo děkanka prof. Lenderová při 1. promoci a sponzi FHS

jedna z mnoha abolvenských fotografií před univerzitní aulou - absolventi FChT

Tradičně v červnu studenti nejvyšších ročníků ukončili poslední rok svých studií státní závěrečnou zkouškou, obhájili své bakalářské, diplomové či disertační práce a po slavnostních promociích a sponžích opustili Univerzitu Pardubice a její fakulty.

Bakaláři a magistři Fakulty humanitních studií získali své tituly letos na Univerzitě Pardubice jako první. Již 8. června se v univerzitní aule uskutečnil slavnostní akademický obřad, při němž byly předány vysokoškolské diplomy ve studijním programu **Specializace v pedagogice** v oboru **Studium učitelství německého jazyka** 39 bakalářům a v oboru **Studium učitelství anglického jazyka** 10 bakalářům. Ve studijním programu Učitelství pro základní školy získali titul magister 3 absolventi pro německý jazyk a 4 absolventi pro anglický jazyk. Ti všichni se tak zároveň stali vůbec prvními absolventy od tohoto roku ustavené Fakulty humanitních studií pardubické univerzity.

nahlédnutí do průběhu státních závěrečných zkoušek na FES

předání absolventských diplomů Fakulty ekonomicko-správní

slavnostní promoce

státní závěrečné zkoušky na Dopravní fakultě Jana Pernera

v zaplněné univerzitní aule

slavnostní promoce na Dopravní fakultě Jana Pernera

V sobotu 16. června proběhly bakalářské sponze a magisterské promoce na **Fakultě chemicko-technologické**. Ve studijním programu Speciální chemicko-biologické obory ukončilo svá studia 11 magistrů, v programu Chemie a technická chemie 88 inženýrů a 14 inženýrů v programu Chemie a technologie potravin. Při slavnostním akademickém obřadu obdrželi své diplomy rovněž 22 absol-

ventů doktorského studia, kteří budou užívat titul Ph.D. Nejlepší studentské práce byly oceněny zvláštní cenou Nadačního fondu Miroslava Jurečka.

Ve čtvrtek 28. června (od 9 a 11 hodin) se v univerzitní aule uskutečnily bakalářské sponze **Fakulty ekonomicko-správní**. Svá studia ukončili ve studijním programu Hospodářská politika a správa 72 bakaláři, úspěšní absolventi prezenční formy studia, a 37 bakalářů, kteří studovali formou kombinovanou. V pátek 29. června (od 9 a 11 hodin tamtéž) převzalo inženýrské diplomy 127 absolventů magisterského studia programu Hospodářská politika a správa.

Absolventy **Dopravní fakulty Jana Pernera** čekaly slavnostní promoce v úterý 2. července v České Třebové (od 10 hod.) a ve čtvrtek 4. července v pardubické univerzitní aule (od 10 a 12 hodin). Absolventský slib složilo a akademický titul inženýr získalo 112 absolventů studijního programu Dopravní inženýrství a spoje v Pardubicích a 8 absolventů v České Třebové. Ve středu 27. července při zasedání Vědecké rady Dopravní fakulty Jana Pernera převzalo své diplomy a titul Ph.D. 6 absolventů doktorského studijního programu Technika a technologie v dopravě a spojích.

Celkový počet absolventů univerzity za akademický rok 2000/2001 doplní po podzimních termínech státních závěrečných zkoušek další. V loňském roce úspěšně absolvovalo na Univerzitě Pardubice a jejích fakultách 760 inženýrů, magistrů, bakalářů a doktorů.

prof. Fišera s manželkou

při převzetí pamětní medaile
od rektora UPa prof. Ludwiga

Pamětní medaile Univerzity Pardubice prof. Dr. Josefu Fišerovi

Ve čtvrtek 21. června v 9.30 hodin se rektor Univerzity Pardubice prof. Ing. Miroslav Ludwig, CSc. krátce setkal s profesorem Dr. Josefem Fišerou, který přijel z Francie na návštěvu Sezemic a Pardubic.

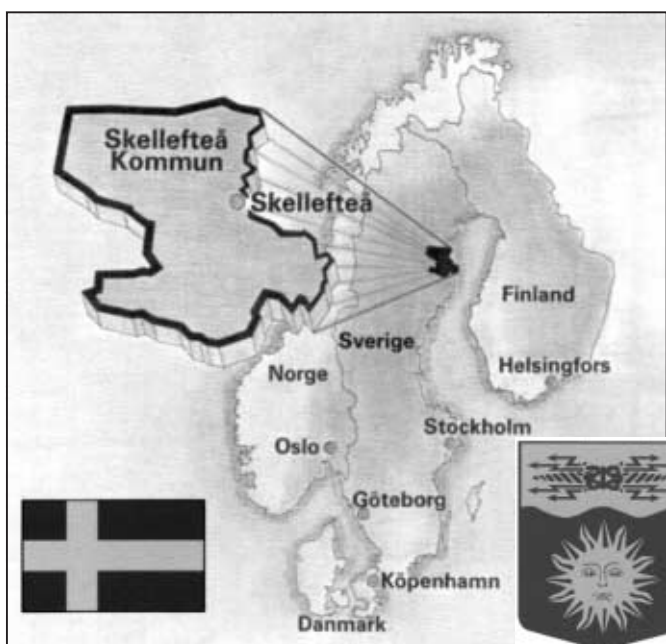
Profesor Fišera, dlouholetý profesor pařížské Sorbonny, vědec a pedagog, bytostný demokrat, vlastenec, živá legenda jak legionářských, tak odbojových tradic a pěstování dlouholetých česko(slovensko) - francouzských vztahů, nositel řady francouzských vyznamenání, má úzké kontakty s východními Čechami. Kromě jiného věnovali manželé Fišerovi před časem Univerzitě Pardubice přes ti-

síc knih a významně tím podpořili rozvoj humanitních a sociálních studií při pardubické univerzitě a dnešní Fakultě humanitních studií.

Za mimořádně široké aktivity směřující k rozvoji vzdělanosti a humanity udělil rektor univerzity prof. Ing. Miroslav Ludwig, CSc. za přítomnosti děkanky Fakulty humanitních studií prof. PhDr. Mileny Lenderové, CSc. profesoru Josefu Fišerovi Pamětní medaili Univerzity Pardubice, bronzovou medaili vytvořenou pro univerzitu akademickým sochařem Zdeňkem Kolářským.

(vv)

Parnerská města 2001: Pardubice - Skelleftea

Třidenním květnovým pobytem dvacetičlenné delegace švédského města Skelleftea (počeštěně šeleftea, švédsky ovšem s kroužkovaným a šelefteó) v Pardubicích skončila pracovní část dosud nejrozsáhlejšího projektu spolupráce mezi partnerskými městy, jehož se Pardubice zúčastnily. Slavnostní tečku za celým projektem „Partnerská města 2001“, který v rámci Evropské unie financovala švéd-

ská vláda, udělala pak na přelomu května a června konference všech zúčastněných měst právě v Skelleftea, na níž Pardubice zastupoval primátor města a poté v Pardubicích.

Dvacet Skellefteanů zahájilo svůj pobyt v Pardubicích seminářem na pardubické univerzitě. Dopoledne prezentovali své město a region, což doplnil atašé švédské ambasády v Praze malou přednáškou o Švédsku, po obědě se pak seminář rozdělil do tematických sekcí. Tam Švédové hovořili o ekonomice a podnikání, o systému vzdělávání, o sdělovacích prostředcích a o kultuře, sportu a turistice. Celý seminář probíhal v angličtině, což byl zřejmě důvod slabšího zájmu veřejnosti i místních sdělovacích prostředků. Po skončení semináře ještě švédští hosté po skupinách navštívili vybrané školy, firmy a sportoviště.

Seveřany, zvyklé spíš na studené podnebí, překvapilo v půlce května v Pardubicích velmi teplé a slunečné počasí, ale nijak jim nevadilo. Měli čas na procházku po Pardubicích, na jeden den se podívali do Prahy (vlakem, takže si vyzkoušeli i České dráhy), po Labi dopluli na Arnoštu z Pardubic do Kunětic, odkud se pak na koňských povozech svezli na Kunětickou horu. Tam na ně čekalo pohoštění ve středověkém stylu a také televizní přenos finále hokejového šampionátu, který sledovali skoro stejně zaujatě jako jejich pardubičtí hostitelé. A přestože právě naši hokejisté švédský tým v semifinále vyřadili, fandili hosté ze Skelleftea Čechům, protože Finy prý nemají ve Švédsku moc v lásce.

Květnové švédské návštěvě Pardubic předcházela koncem března třidenní pobyt patnáctičlenné pardubické delegace v Skelleftea. Tam proběhl obdobný seminář s prezentací Pardubic a České republiky, o jejíž současnosti i historii přiletěl ze Stockholmu pohovořit zástupce našeho velvyslanectví ve Švédsku. Z pochopitelných

město Skelleftea, region a Švédsko představili: paní Ann-Christin Vesterlund, náměstkyně starosty a pan Erik Lindfors, atašé švédské ambasády

důvodů se Švédové zajímali především o to, jak se nám v různých oblastech života dařil či daří přechod od diktatury k demokracii, a o naše směřování do Evropské unie. Během dalšího bohatého programu navštívila pardubická výprava řadu škol, vzdělávacích zařízení, firem i sportovišť. A taky exhibiční utkání dvou někdejších slavných švédských tenistů a wimbledonských vítězů - Joakima Nyströma, který pochází právě ze Skelleftea, a Björna Borga. Dokonce se naskytla možnost s nimi krátce pohovořit, když přišli Pardubáky před zápasem pozdravit, což byla dobrá příležitost podarovat je tričky s pardubickým znakem.

Zatímco v Čechách se už koncem března klubalo jarní teplo, v Skelleftea bylo mrazivo a místy až metr sněhu, přičemž další průběžně připadával. Prostě pravá zima, jaká u nás už dnes bývá jenom na horách. Však toho švédští hostitelé také využili a zavezli naši výpravu do lyžařského areálu, kde si kromě hromadné projížďky mohl po exotickém obědě v otevřeném srubu každý vyzkoušet sólovou jízdu na sněžném skútru.

(Poznámka redakce: cesty se rovněž zúčastnil za Univerzitu Pardubice prorektor univerzity doc. Ing. Jiří Málek, DrSc., člen zastupitelstva města doc. Ing. Ladislav Koudelka, DrSc. a kurátor výstav v Galerii UPa Mgr. Lubomír Netušil.)

Více než půlroční projekt Partnerská města 2001 tedy skončil. Jeho neoficiálním podtitulem bylo „otvírání dveří“ jednotlivých měst, regionů i kultur. V tomto směru splnil svůj účel vrchovatě, Pardubice a Skelleftea se vzájemně otevřely jako nikdy předtím. Od této chvíle mohou žít s pocitem, že na druhém konci Evropy mají přátele, na které se mohou kdykoli obrátit. Existuje něco cennějšího?

pro Radniční zpravodaj, číslo 5, červen 2001, časopis města Pardubice, který vydává Magistrát města, napsal a pro Zpravodaj Univerzity Pardubice poskytl Tomáš Novotný

• fakulty • fakulty • fakulty • fakulty • fakulty • fakulty • fakulty • fakulty • fakulty • fakulty •

Celouniverzitní soutěž studentských odborných a vědeckých prací ekonomického zaměření

Dne 31. května 2001 od 8:30 hodin se v kongresovém sále rektorátu uskutečnilo vyhodnocení celouniverzitní soutěže studentských odborných a vědeckých prací ekonomického zaměření. Celkem bylo přihlášeno 21 bakalářských, semestrálních a diplomových prací ze tří fakult Univerzity Pardubice. Práce studentů posuzovala komise ve složení: doc. Ing. Hana Lošťáková, CSc. – předsedkyně; doc. Ing. Antonín Pešek, CSc. – místopředseda; Ing. Ivana Kraftová, CSc.; doc. Ing. Otakar Machač, CSc.; doc. Ing. Vlastimil Melichar, CSc.; doc. Ing. Pavel Šaradín, CSc.

V soutěži se nejlépe umístili tito studenti:

1. David Audrlícký, FChT

Práce: „Identifikace konkurenčních výhod pro obory podnikání v chemickém průmyslu.“

ze závěrečného předání cen nejlepším v zasedací místnosti rektora

prorektor doc. Janda předává cenu Haně Vítkové (FES)

mezi dalšími oceněnými byli:
(zleva) Iva Nedvídková (DFJP), David Audrlický (FChT) a Petra Volkovová (FChT)

Marcela Prajslerová, FChT

Práce: „Účetnictví v kontextu světového vývoje.“

Hana Vítková, FES

Práce: „Efektivnost financování základních škol.“

2. **Pavla Gelbičová, FChT**

Práce: „Poskytování obchodního úvěru v o.z. Synthesia Pardubice.“

3. **Ivan Blažek, FES**

Práce: „Vliv změny rozpočtového určení daní na příjmy měst a obcí v okresech Chrudim a Pardubice.“

Iva Nedvídková, DFJP

Práce: „Kvalita veřejné osobní dopravy v Pardubicích z pohledu cestujících.“

Petra Volkovová, FChT

Práce: „Nákup jako součást logistického systému.“

Dne 20. června 2001 v 10 hodin předal slavnostně v zasedací místnosti rektorátu diplomy vítězům prorektor pro vědu a vzdělávání univerzity doc. Ing. Jaroslav Janda, CSc. S úspěšnou účastí v soutěži byla spojena i finanční odměna, která činila: za 1. místo 2000 Kč, za 2. místo 1000 Kč a za 3. místo 500 Kč. Ze stipendijního fondu bylo tedy celkem vyplaceno 8 500 Kč.

*Petra Voženílková
referát pro studium a výzkum
rektorát Univerzity Pardubice*

Interní granty Univerzity Pardubice 2001

Již tradičně byla i pro rok 2001 vyhlášena interní grantová soutěž Univerzity Pardubice. Zájemci mohli své žádosti o udělení grantů podávat prostřednictvím děkanátů fakult do 31. ledna 2001. Celkem se sešlo 73 přihlášek, při čemž grantová komise univerzity přijala 42 grantů. Celkové finanční prostředky 1 250 tis. Kč byly přiděleny rozhodnutím rektora dne 5. dubna 2001 takto:

Číslo grantu	Řešitel	Pracoviště	Název	Přidělené finance
DOPRAVNÍ FAKULTA JANA PERNERA				
10/01	Ing. Tomáš Hádek	katedra technologie a řízení dopravy	Grafikon vlakové dopravy a pomůcky GVD pro řízení vlakové dopravy v Laboratoři dopravních technologií DFJP.	20 000 Kč
11/01	Ing. Michal Musil	katedra provozní spolehlivosti, diagnostiky a mechaniky v dopravě	Návrh a realizace klasifikátoru chyb diagnostického systému s využitím neuronových sítí.	50 000 Kč
12/01	Ing. Dr. Libor Beneš	katedra dopravních prostředků	Modifikace nerovnovážných mikrostrukturních složek na jízdní ploše železničního kola.	64 000 Kč
13/01	Ing. Jiří Podruh	katedra dopravních prostředků	Model MKP kontaktní úlohy kolo-kolejnice s využitím Kalkerových vztahů k ověření Hertzovy teorie.	67 000 Kč
14/01	Ing. Jaroslav Koziol	katedra technologie a řízení dopravy	Tvorba oběhů na linkách v osobní dopravě v rámci městských a příměstských aglomerací.	53 000 Kč
Celkem DFJP (5 grantů)				254 000 Kč

Číslo grantu	Řešitel	Pracoviště	Název	Přidělené finance
FAKULTA EKONOMICKO-SPRÁVNÍ				
15/01	Mgr. Lucie Borisová	ústav matematiky	Příprava podkladů pro řízenou samostatnou práci studentů na Univerzitě Pardubice.	40 000 Kč
16/01	RNDr. Šárka Brychtová, Ph.D.	katedra veřejné správy a regionálního rozvoje	Srovnávací studie výuky Hospodářské a sociální geografie a Evropské integrace na vybraných fakultách ekonomického zaměření a návrh prvního dílu učebního textu Hospodářské a sociální geografie pro Fakultu ekonomicko-správní Univerzity Pardubice.	12 000 Kč
17/01	Ing. Hana Janáková	ústav systémového inženýrství a informatiky	Informační centrum regionálního rozvoje.	50 000 Kč
18/01	Ing. Miloslava Kašparová	ústav systémového inženýrství a informatiky	Analýza datových toků na magistrátu.	40 000 Kč
19/01	Ing. Jitka Komárková, Ph.D.	ústav systémového inženýrství a informatiky	Bezpečnost serverů v prostředí Internetu, statistická analýza a optimalizace provozu www serverů.	50 000 Kč
20/01	Ing. Jan Křivský	ústav systémového inženýrství a informatiky	Analýza strategie marketingu na internetu.	50 000 Kč
21/01	Ing. Liběna Teplá	katedra obecné a veřejné ekonomie	Využívání bankovních služeb studenty Univerzity Pardubice.	40 000 Kč
22/01	Ing. Liběna Tetřevová, Ph.D.	katedra obecné a veřejné ekonomie	Restrukturalizace českých průmyslových podniků s důrazem na proces jejich finanční restrukturalizace.	40 000 Kč
Celkem FES (8 grantů)				322 000 Kč
FAKULTA HUMANITNÍCH STUDIÍ				
1/01	JUDr. Teddy Sunardi, Ph.D.	katedra sociálních věd	Funkce symbolu v radikálních hnutích.	12 000 Kč
2/01	Hynek Škořepa, B.A.	katedra anglistiky a amerikanistiky	Analýza problematiky soužití etnických a kulturních menšin v dnešní Austrálii.	10 000 Kč
3/01	Mgr. Tomáš Bubík	katedra religionistiky a filosofie	Cyklus přednášek „Religionistika a filosofie dnes“.	11 000 Kč
4/01	Mgr. Olga Zderadičková	katedra anglistiky a amerikanistiky	Druhý ročník studentské konference kulturních studií - kvalitativní výzkum vývoje úrovně studentských příspěvků a analýza míry využití sekundárních zdrojů studenty.	10 000 Kč
5/01	Mgr. Šárka Bubíková	katedra anglistiky a amerikanistiky	Odborný seminář: Zrod kultury dvacátého století ve vývojových trendech století devatenáctého.	15 000 Kč
6/01	Mgr. Petra Remešová	katedra anglistiky a amerikanistiky	Příprava semináře lingvistiky pro studijní obor sociokulturní studia.	11 000 Kč
7/01	Ing. Andrea Koblížková	katedra cizích jazyků	Slovník k učebnici New International Business English.	19 000 Kč
8/01	Mgr. Ilona Moravcová	katedra věd o výchově	Vývoj českého školství v zahraničí (s ohledem na vybrané země býv. prosovětského bloku)	24 000 Kč
Celkem FHS (8 grantů)				112 000 Kč
FAKULTA CHEMICKO-TECHNOLOGICKÁ				
23/01	Ing. Marcela Pejchalová	katedra biologických a biochemických věd	Stanovení a identifikace patogenních druhů rodu Arcobacter.	30 000 Kč
24/01	MUDr. Vladimíra Mužáková	katedra biologických a biochemických věd	Stanovení glutathionu u nemocných v akutní fázi infarktu myokardu.	30 000 Kč
25/01	Ing. Václav Lochař	katedra fyzikální chemie	Výzkum mechanismů heterogenních katalyzovaných reakcí pomocí FTIR spektroskopie.	30 000 Kč
26/01	Ing. Aleš Novák	katedra chemického inženýrství	Vliv koncentrace barviva na průběh diafiltrace.	30 000 Kč
27/01	Ing. Roman Teichman	katedra chemického inženýrství	Rychlost usazování tuhých nekulových částic v newtonských kapalinách.	20 000 Kč
28/01	Ing. Pavla Pustková	Společná laboratoř chemie pevných látek	Objemová relaxace v chalkogenidových podchlazených taveninách.	25 000 Kč

Číslo grantu	Řešitel	Pracoviště	Název	Přidělené finance
29/01	Ing. Galina Franková, Ph.D.	katedra anorganické technologie	Studium hydratačních tepel zeolitů a bentonitů	30 000 Kč
30/01	Ing. Jiří Hanusek	katedra organické chemie	Studium desulfurizační reakce derivátů 1-methyl-2-fenylchinazolin-4-thionu.	25 000 Kč
31/01	Ing. Kateřina Dudová	katedra organické chemie	Mechanismus intramolekulárního ataku při vzniku heterocyklických sloučenin.	25 000 Kč
32/01	Ing. Milan Erben	katedra obecné a anorganické chemie	CGC metallocenové komplexy pro katalýzy polymerací olefinů.	20 000 Kč
33/01	Mgr. Pavel Hájek	katedra obecné a anorganické chemie	Příprava a vlastnosti kvaternárních krystalů na bázi Sb_2Te_3 .	20 000 Kč
34/01	Ing. Petr Němec	katedra obecné a anorganické chemie	Chalkogenidová skla dotovaná prvky vzácných zemin a jejich tenké vrstvy.	25 000 Kč
35/01	Dr. Ing. Jaromír Vinklářek	katedra obecné a anorganické chemie	Studium inkluzních sloučenin cytostaticky aktivních metallocendihalogenidů s cyklodextriny.	25 000 Kč
36/01	Ing. Martin Kaja	katedra technologie organických látek	Výzkum a vývoj nových reaktivních barviv na celulózu.	30 000 Kč
37/01	Mgr. Pavlína Dvořáková	katedra analytické chemie	Analytika reziduí nových herbicidů.	30 000 Kč
38/01	Ing. Jan Vališ	katedra polygrafie a fotofyziky	Studium UV iniciované polymerace pomocí fotokalorimetrie, infračervené spektroskopie a fotoakustiky.	30 000 Kč
39/01	Ing. Kateřina Kurečková	katedra analytické chemie	Mikroextrakce tuhou fází a její aplikace při analýze steroidů.	35 000 Kč
40/01	Ing. Daniel Honc	katedra řízení procesů a výpočetní techniky	Statistické hodnocení paliativní léčby maligního obstrukčního ikteru metalickými Z stenty a plastovými stenty.	25 000 Kč
41/01	Ing. Dr. Luboš Prokůpek	ústav polymerních materiálů	Kompozitní materiály s různými druhy výztuží a plniv.	30 000 Kč
42/01	Ing. Irena Volejníková	katedra ekonomiky a managementu chemického a potravinářského průmyslu	Environmentální zpravodajství v podnicích chemického průmyslu v České republice.	20 000 Kč
Celkem FChT (20 grantů)				535 000 Kč
UNIVERZITNÍ KNIHOVNA				
9/01	Ing. Barbora Hlavatá	Univerzitní knihovna	Změna technologie rozesílání upomínek Univerzitní knihovny Univerzity Pardubice.	27 000 Kč
Celkem UK				27 000 Kč
Celkem UPa (42 grantů)				1 250 000 Kč

Vývoj přijatých interních grantů v letech 1997 - 2001 v tis. Kč

		DFJP	FChT	FES	ÚJHS/FHS	UK	UPa celkem
1997	počet projektů	6	10	4	1	0	21
	přidělené finance	311	402	190	92	0	995
1998	počet projektů	7	12	1	3	0	23
	přidělené finance	365	516	81	29	0	991
1999	počet projektů	7	20	4	5	0	36
	přidělené finance	244	617	144	64	0	1 069
2000	počet projektů	10	28	8	5	1	52
	přidělené finance	300	450	160	55	35	1 000
2001	počet projektů	5	20	8	8	1	42
	přidělené finance	254	535	322	112	27	1 250

Světoví matematici hosty Univerzity Pardubice

25. duben 2001

se dvěma matematiky světového jména

prof. RNDr. Ivo Marek, DrSc. hovoří o životě a díle prof. Rektoryse

prof. RNDr. Karel Rektorys, DrSc. zahajuje svou přednášku

Na pozvání Ústavu matematiky FES Univerzity Pardubice a pobočky Jednoty českých matematiků a fyziků Pardubice pobýli den na univerzitě prof. RNDr. Karel Rektorys, DrSc. a prof. RNDr. Ivo Marek, DrSc., světově uznávaní matematici. Ve středu 25. dubna ve 14 hodin je v posluchárně H1 budovy Fakulty chemicko-technologické očekávalo více než sto zájemců zejména z řad studentů a učitelů univerzity a pardubických a chrudimských středních škol.

Ohlášenou přednášku zahájil profesor Marek. Bilancoval v ní pracovní a životní cestu profesora Rektoryse, a to přitažlivou humorovou formou s podtextem úcty k člověku podložené znalostí jeho práce a laskavé povahy.

Profesor Rektorys zavzpomínal na své výzkumné začátky ve Škodových závodech v Plzni, na zajímavou spolupráci s inženýry, na následné přitažlivé pozvání profesora Vyčichla do Ústředního ústavu matematického a vzápětí na katedru matematiky ČVUT v Praze. Zastavil se zejména u inženýrských problémů spojených se stavbou Orlické přehrady. S obdivem mluvil o myšlenkách Iva Batašky, které spolu uplatňovali při řešení složitých problémů za tehdejšího stavu numerické matematiky a výpočetní techniky. Přiznal se i k oblíbenému kantorskému řemeslu.

Profesor Marek odložil své speciálně připravené přednáškové téma, aby poskytl čas dotazům. Ty mířily k vlivu výpočetní techniky na matematiku, k výuce, jejímu obsahu, ale i známkování.

Naši hosté mají v současné době společné působíště, Katedru matematiky Stavební fakulty ČVUT v Praze. Je jim však společné víc: Oba začínali po absolvování vysoké školy na pracovištích blízkých technickému výzkumu, pokračovali na místech vysokoškolských učitelů, hostovali v zahraničí, dosáhli cen za matematiku, stále spolupracují se zahraničními institucemi, mezi své zájmy počítají hudbu a sport, umějí naslouchat inženýrským problémům a matematizovat je.

Pro Ústav matematiky Fakulty ekonomicko-správní Univerzity Pardubice byl den prožitý s pány profesory svátečním dnem. Jejich moudrý nadhled obohatil a posílil. Od momentu, kdy zajásali před nádražím nad shodou značky PUM přichystaného auta se zkratkou názvu Přehled užité matematiky (zvláště inženýry oblíbená kniha prof. Rektoryse jako vedoucího autora), přes diskuse na ústavu až k veřejné přednášce.

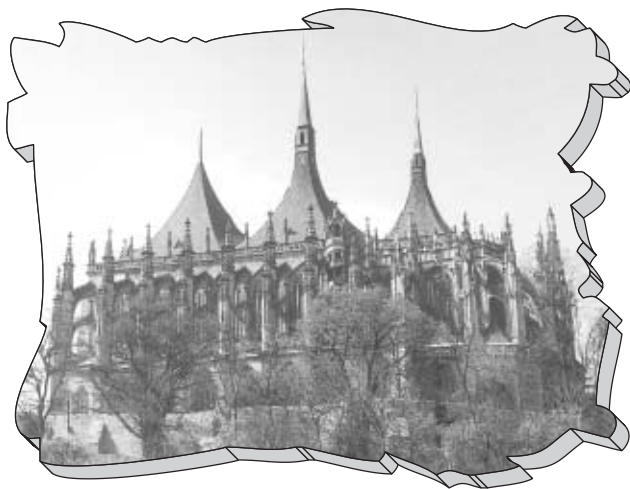
Z věty: „Shodli jsme se na tom, že nám bylo v Pardubicích velice příjemné“ čerpáme naději, že nás vzácní hosté navštíví znovu.

doc. RNDr. Ludmila Macháčová, CSc.
Ústav matematiky FES

prof. Rektorys ochotně podepisuje návštěvníkům přednášky svá díla

• konference • semináře • konference • semináře • konference • semináře • konference •

XXV. KONFERENCE ORGANICKÝCH CHEMIKŮ KUTNÁ HORA 14. – 17. KVĚTNA 2001

Bratislavští a pardubičtí chemici se již po několik let střídají v pořádání tradičních setkání nazvaných Konference organických chemiků. Jubilejní dvacátý pátý kongres se měl původně uskutečnit za organizačního vedení naší univerzity loni ve výjimečně příhodné době 50. výročí založení vysokého školství v Pardubicích. K tomu však nedošlo z důvodu posunu slovenské konference, která se konala s ročním zpožděním loni v Piešťanech 28. – 30. června. A tak byla XXV. Konference organických chemiků zorganizována Katedrou organické chemie FChT Univerzity Pardubice letos ve dnech 14. – 17. května 2001.

Organizační výbor konference ve složení Ing. Jiří Kulhánek (předseda), doc. Jaromír Kaválek, prof. Miroslav Ludwig, prof. Vladimír Macháček a Ing. Patrik Pařík vybral za dějství konference krásné starobylé i moderní středoečeské město Kutná Hora a ke spolupráci na organizaci přizval Kulturní a informační centrum města Kutné Hory. Setkání poctilo svou účastí 106 účastníků zejména z řad akademické obce českých a slovenských vysokých škol a univerzit, pracovníků mnoha výzkumných ústavů, chemických podniků a firem.

Konferenci zahájili v pondělí po poledni v sále okresního úřadu starosta Kutné Hory pan Květoslav Hlavatý, rektor Univerzity Pardubice prof. Ing. Miroslav Ludwig, CSc. a vedoucí pořádatel katedry organické chemie prof. Ing. Vladimír Macháček, DrSc. V rámci vědeckého programu konference bylo předneseno 10 plenárních přednášek, z domácího pracoviště vystoupil Ing. Jaromír Socha, CSc. a seznámil posluchače se svým příspěvkem Nové typy herbicidních sulfonylmočovín. Krátká sdělení prezentovalo 20 přednášejících, z toho pět z pořádatelů katedry, a ve dvou posterových sekcích bylo vyvěšeno 46 plakátových sdělení. Účastníci konference se tak mohli seznámit s novinkami z práce svých kolegů a přátel, rozšířili si své obzory v (a nejenom) organické chemii a jistě i získali spoustu rad a tipů pro svou vědeckou práci. Chvályhodné je, že tradici konference ctí i mladí vědci, neboť své příspěvky prezentovalo více než třicet mladých chemiků zejména z Bratislavy, Brna, Hradce Králové a Pardubic.

*předseda organizačního výboru Ing. J. Kulhánek, Ph.D.
při zahajovacím ceremoniálu*

závěrečný banket

Badatelský mozek potřebuje nejenom pracovat a tvořit, ale také odpočívat a relaxovat, a proto bylo do programu konference zařazeno i několik kulturních akcí. Pondělní večer účastníci strávili na neformálním večírku v příjemném prostředí Vlašského dvora, kde při skleničce vína mj. vystoupili zástupci sponzorských organizací a krátce představili své firmy. Další den patřil gotice a hudbě, neboť na programu večera byl varhanní koncert v Chrámu sv. Barbory. Na středu večer byl pak naplánován závěrečný banket, který se konal v Sankturinovském domě a jehož náladu zpestřovala cimbálová muzika.

Poslední přednášky zazněly ve čtvrtečním dopoledni, na jehož konci byla konference uzavřena a účastníci byli pozváni slovenskými kolegy na příští 26. setkání, které se uskuteční v roce 2003. Poté se již organičtí chemici rozjeli do svých domovů a za svou práci.

Organizační výbor konference vyjadřuje poděkování všem sponzorským firmám za jejich finanční podporu (Aliachem divize Synthesia, Deza, Fabricolor, Farmak, Fisher Scientific, FQS Poland, Galena, Merck, Pivovar Primátor, Pliva-Lachema, Sigma-Aldrich a Synpo) a Kulturnímu a informačnímu centru města Kutná Hora v čele s paní PhDr. Renatou Čihákovou za pomoc při organizaci a vynikající spolupráci.

*za organizační výbor konference
Ing. Patrik Pařík, Ph.D.
Katedra organické chemie FChT*

Mezinárodní konference doktorandů

pohled na účastníky jedné ze sekcí

tři z pardubických zástupců o přestávce konference

Perspektivy každé vysoké školy mimo jiné spočívají v tom, nakolik si dokáže vychovávat vlastní doktorandy, kteří by po dokončení příslušného studia na ní zůstali jako pedagogičtí pracovníci. Každá vysoká škola se proto snaží mít je co nekválnější a nabídnout jim pokud možno výhodné podmínky k působení.

Přehlídkou odborné úrovně doktorandů nejen z České republiky, ale též Slovenské se stala „1. Mezinárodní konference studentů doktorských studijních programů IMEA 2001.“ Účast v jejím programovém výboru přijali: prof. Ing. Jan Ehleman, CSc., děkan Hospodářské fakulty Technické univerzity v Liberci, prof. RNDr. Peter Mikulecký, CSc. z Fakulty informatiky a managementu Univerzity Hradec Králové, prof. Ing. Petr Němeček, DrSc. z Fakulty podnikatelské Vysokého učení technického v Brně, doc. Ing. Anton Kretter PhD., z Fakulty ekonomiky a managementu ze Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre, doc. RNDr. Ing. František Peller, děkan Fakulty hospodářské informatiky Ekonomické univerzity v Bratislavě a prof. dr. Marian Noga, rektor Akademie ekonomicznej im Oskara Langeho v polské Wroclawi. Pořádající fakultu zastupoval prof. PhDr. Karel Lacina, DrSc.

Dne 4. května 2001 v aule pardubické univerzity nejdříve přivítal na osmdesát účastníků děkan Fakulty ekonomicko-správní Ing. Josef Pešta, CSc. Pozdravil je též zástupce pardubického magistrátu RNDr. Vladimír Ježek, prof. Jozef Dziechciarz z wroclavské vysoké

školy a doc. Ing. Josef Sixta, CSc. z liberecké univerzity. Po tomto slavnostním zahájení se účastníci rozešli do čtyř pracovních sekcí zaměřených na informatiku; management; ekonomiku a veřejnou správu. V každé z nich bylo vždy patnáct až dvacet vystupujících, mezi nimi též pardubičtí Ing. J. Panuš, Ing. M. Hirš, Ing. L. Teplá, Ing. V. Vlčková, Ing. L. Branská, Ing. J. Černohorský, Ing. V. Pecinová, Mrg. Ing. R. Jelínek, Ing. M. Kohoutová, Ing. A. Linhart a Bc. V. Fialová. Ve svých prezentacích sdělovali výsledky, k nimž až dosud dospěli při řešení disertací, grantových projektů a dalších výzkumných úkolů. Cílem přitom nebylo získat nějaké soutěžní ocenění, ale vyměnit si poznatky, získané při analyzování dané problematiky. Ty byly shrnuty v závěrečném jednání příslušných sekcí.

Těžiště veškerých přípravných aktivit, stejně jako zajištění vlastního konferenčního dne spočívalo na organizačním výboru, v němž od listopadu 2000 pracovali: Ing. Marcela Kožená, Ing. Martina Daničková, Ing. Zdeněk Brodský a Lenka Poláková. První dvě jmenované také připravily pro účastníky reprezentativní sborník, čítající celkem 394 stran. V žádném případě by se nemělo jednat o ojedinělou akci. Předpokládá se, že hned v roce 2002 bude uspořádán další ročník, jemuž přejeme, aby byl neméně tak úspěšný jako letošní.

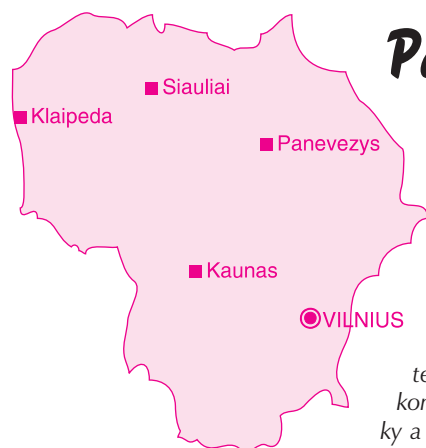
*PhDr. Miloš Charbuský, CSc.
Katedra práva a správní vědy FES*

ERRATA

Ve Zpravodaji Univerzity Pardubice č. 26, červen 2001, str. 22 došlo nedopatřením v článku o odborném semináři „Služby Internetu 2001“, konaném na Dopravní fakultě Jana Pernera - dislokovaném pracovišti v České Třebové, při závěrečné korektuře textu k omylu. V místě, kde organizátoři semináře oceňují podporu Městského úřadu České Třebové při každoročním pořádání tohoto semináře, došlo k záměně názvu Městského úřadu Česká Třebová za Městský úřad Pardubice.

Redakce se za tuto chybu omlouvá jak Městskému úřadu Česká Třebová, tak organizátorům semináře a autorům příspěvku a věří, že tento nepříjemný omyl nijak nenaruší vzájemnou partnerskou, velice čínorodou spolupráci města Česká Třebová a dislokovaného pracoviště DFJP, již si jak dopravní fakulta, tak univerzita velice váží.

(vv)

Pár střípků o Litvě, litevském Kaunasu a „Ekonomikos ir Vadybos fakultetas“

Tento krátký příspěvek je motivován snahou podělit se o některé získané poznatky ze stipendijního pobytu na Kaunaské technologické univerzitě, konkrétně Fakultě ekonomiky a managementu, který byl získán prostřednictvím AIA MŠMT ČR a financován v souvislosti s uzavřenou čtyřletou mezivládní dohodou mezi českým a litevským ministerstvem školství.

Postřehy zde uváděné jsou často výsledkem osobního vnímání reality a sdělených informací, nekladou si nároky na věrnost a objektivnost údajů. Pouze uvedená statistická data čerpají z oficiálních litevských statistik, údajů z publikací KTU či ministerstva školství Litvy a rovněž ze statistiky ČSÚ.

Vstupní tušení o Litvě

Před naším odjezdem do Litvy jsme o této zemi příliš nevěděli. Byla to pro nás více méně jedna ze tří bývalých sovětských pobaltských republik s historickými vazbami na Polsko a Německo (ne vždy pozitivně vnímanými), v níž je možno domluvit se - kromě národní řeči litevštiny (již jsme nevládli) - rusky, německy a anglicky.

Kromě toho nám byla známa některá statistická data jistě zajímavá při porovnání s Českou republikou:

Tabulka č. 1:

Porovnání vybraných charakteristik Litvy a ČR z roku 1999

ukazatel	jednotka	Litva	ČR
počet obyvatel	tis. osob	3 701	10 278
rozloha	km ²	65 301	78 866
hustota obyvatel	počet osob na km ²	57	130
HDP na obyvatele	EUR	6 200	12 500
přírůstek HDP (rok 1998)	%	5,1	-2,2
přírůstek HDP (rok 1999)	%	-3	-0,2
míra inflace (rok 1998)	%	2,4	10,7
míra inflace (rok 1999)	%	0,8	2
míra nezaměstnanosti (podle MOP)	%	14,1	8,7
obchodní bilance (vývoz/dovoz)	%	62,1	93

Takže jsme se připravovali na to, že uvidíme zemi, která se sice rychleji rozvíjí, ale ještě nebude dosahovat takové absolutní úrovně (z hlediska životního standardu) jako ČR. Lze říci, že to, co podle mého názoru nejvíce determinuje tyto odlišnosti, je nízká hustota obyvatel. V Litvě jsou patrné daleko větší rozdíly mezi životem ve městě a na vesnici (spíše než o vesnice jde o zemědělské usedlosti).

Takže například vzhled měst - zvláště velkých jako je Kaunas či Vilnius - odpovídá realitě České republiky, a to i z hlediska zásobování produkty.

Producenti a produkty litevského hospodářství

Globalizace se projevuje natolik, že lze koupit často totožné zboží jako u nás. Proto nás zajímaly produkty ryze litevské. Při našem „lovu“ na ně jsme však velmi často slyšeli odpověď ve smyslu: „to se u nás nevyrobí, ale máme německé, čínské...“ atp.

Při té příležitosti jsme si uvědomili, jak široký sortiment produkce má české hospodářství: dá se říct od zápalek až po letadla. Z litevských produktů jsme objevili: jednak potraviny - bohatá nabídka zejména sýrů, uzenin, cukrářského zboží včetně exkluzivních dortů v podobě malých uměleckých děl a asi nemožno nevpomenout tvrdý alkohol a dokonce i pivo (to jsme dostali ochutnat a naše chvála byla brána jako ocenění odborníků, přestože já osobně poznám sotva pivo od jiných druhů nápojů), jednak nás zaujalo oblečení a boty (dámy - příznám, výrazně extravagantní modely s odpovídajícími cenami). Naši litevští kolegové dokonce komentovali boom bot a obchodů obuví tak, že jejich hlavní prospekt Svobody označovali jako prospekt Bot. Na náš konkrétní dotaz jsme dostali odpověď potvrzující naše pozorování. Snad ještě chemický průmysl má slušné výsledky, ale jinak litevské hospodářství čeká na svou expanzi. O míře rozvinutosti podnikové sféry a kapitálového trhu svědčí například i fakt, že pouze 6 podniků je obchodováno na burze.

Bez zajímavosti jistě ani není, že přímo v Kaunasu (podotýkám druhé největší město Litvy) je druhým největším zaměstnavatelem Kaunaská technologická univerzita.

Tabulka č. 2:

Deset největších zaměstnavatelů v Kaunasu v říjnu 1999

pořadí	název	obor	počet zaměstnanců
1.	Kaunaská akademická klinika	zdravotnictví	5 420
2.	Kaunaská technologická univerzita	vzdělávání, výzkum	3 441
3.	Kaunaská energetika	energetika	1 835
4.	Lékařská univerzita	vzdělání, výzkum	1 718
5.	Drobé	textilní průmysl	1 530
6.	Kausta	stavebnictví	1 050
7.	Dirbtinis pluoštas	chemický průmysl	1 003
8.	Kaunaský trolejbusový park	osobní doprava	868
9.	Lituanica	obuvnictví	812
10.	Kauno Baltija	oděvnictví	808

Kaunas a jeho doprava

Samotné město Kaunas je bývalé sídlo prezidentů, takže existuje jistá - oficiálně nezachycená - rivalita mezi pannárodnostním Vilniusem a poměrně přísně litevským Kaunasem. Co nás velmi překvapilo, byl systém městské hromadné dopravy Kaunasu. Základ tvoří trolejbusy a autobusy (nejvíce české provenience - jezdí dokonce více než třicetileté TR9), funí si to z kopce do kopce - v Kaunasu jsou mírné, jejich Zelená hora je z geografického hlediska stále rovina a lidé si jich cení: „jsou to dobré mašiny, tak staříčké a stále slouží!“ Kromě tohoto - řekla bych standardně organizovaného systému - jsou velmi častým způsobem hromadné přepravy malé mik-

Kaunas - staré město

robusey, které mají určenou přibližnou trasu, ale zastavují na znamení, a to kdekoli (BESIP až bude čas...).

Pro příznavce železniční přepravy by Litva znamenala zklamání, vlaky jsou využívány pro dopravu sporadicky, svého času se spíše létalo, není vybudována síť železnic. Dokonce v Kaunasu se 400 000 tisíce obyvateli je nádraží odpovídající naší větší vesnici. Hlavním druhem dopravy je automobilová. Převahu mají přitom starší dovozy aut západních značek.

Litevská měna

Měnovou jednotkou je 1 Lt (litas), který se dělí na centy. Jeho kupní síla odpovídá asi 10 Kč. Má stanovený pevný kurz k USD (4 Lt/USD), což je vnímáno jako velmi rozporuplný ekonomický prvek. (USD je měna důležitá pro obchodování s Ruskem, zatím nejvýznamnějším a lze říci strategickým partnerem, na druhou stranu čekatelství o členství v EU s sebou přináší potřebu přeorientace na EUR. Nelehká situace, kdy každá volba v sobě obsahuje negativní dopad.)

Často jsme se setkávali v rozhovorech na ekonomická témata s tím, že nám byly směnné relace prezentovány v dolarech. Přitom mi tanul na myslí Mezinárodní účetní standard č. 29 „Vykazování v hyperinflačních ekonomikách“, který při vymezení hyperinflačních podmínek uvádí mimo jiné: „obyvatelstvo uvažuje peněžní částky nikoliv v podmínkách místní měny, ale v podmínkách relativně stabilní zahraniční měny...“ Přesto však zdůrazňuji, že inflace není problémem litevské ekonomiky (viz tab. č. 1), natož pak hyperinflace.

Náznak o původu Litevců, litevštiny a o historii Litvy

Během našeho pobytu, kdy se snažíme vstřebat co nejvíce informací o vysokém školství Litvy, o Kaunaské technologické univerzitě a zejména o hostitelské Fakultě ekonomiky a managementu, je o nás vzorně pečováno, nezůstává jen u ryze školských informací, ale jsou nám prezentována i historická data a souvislosti.

Příznám se kajícně, že jsem zjistila vysokou míru neznalosti o historii tohoto regionu, vlastně jsem se teprve v Litvě dozvěděla, že Litevci jsou „baltický národ“, jak sami říkají. Samotný jejich jazyk je intonací podobný možná spíše češtině než ruštině. Má stejně jako čeština ž, š, č (jenom ř nám zůstává jako raritka), kromě toho mají asi 5 různých „u“ i další písmenka. Navíc se některá písmena čtou odlišně než v češtině – např. „y“ se čte jako „i“ (ypsilon utváří délku samohlásky). Pánové mají také jistou výhodu při seznamování se s krásnější polovičkou lidstva, kdy jim tvar příjmení prozrazuje, zda je protějšek svobodný či vdaný – koncovkou „-te“ se honosí příjmení slečen, ostatní koncovky, převážně „-ne“, patří vdaným dámám.

Co nás rovněž zaujalo, byly určité paralely v historickém vývoji Litvy a České republiky, resp. Československa, a to ať už v roce vzniku (1918), tak v poválečném vývoji, včetně 90. let minulého

století, ale také v dávné historii – paralela mezi panovníky formátu Karla IV. a litevského Vitautase. Ostrovní hrad v Trakai má v sobě fluidum nikoli nepodobné našemu Karlštejnu. Jen bych řekla, že období sovětské moci po druhé světové válce není vnímáno negativně – bylo to období rozvoje relativně zaostalé Litvy, zatímco česká ekonomika patřila v období první republiky mezi vyspělé části Evropy a poválečná doba nesoucí s sebou změnu orientace na Sovětský svaz představuje deformace ekonomiky ať už strukturální, či z hlediska principů řízení.

16. února 1989 je vyhlášen Dnem nezávislosti Litvy, jejího odtržení od bývalého Sovětského svazu. (I když v dostupných materiálech byl spojen až 21. srpna 1991 s potlačením „moskevského puče“.) Litvě byl ponechán vilniuský region, takže Vilnius zůstal jejím hlavním městem. Bylo pro mě šokující setkání se skromnými pomníčky (na několika místech) věnovaných lidem, kteří byli zastřeleni, usmrceni tanky právě v tomto období. Nepamatuji se, ale asi jsem - zahleděna do problémů Československa - tehdy sílu dění v Litvě vůbec nevnímala.

K vysokému školství Litvy

Samozřejmě, že nejvíce pozornosti jsme věnovali litevskému vysokému školství. Tabulka č. 3 obsahuje základní kvantitativní údaje.

Tabulka č. 3:

Porovnání základních kvantitativních charakteristik vysokého školství Litvy a ČR z roku 1999

ukazatel	jednotka	Litva	ČR
vysoké školy (resp. univerzity)	VŠ	23	23
počet studentů na VŠ	osoba	65 190	174 229
interní učitelé na VŠ	prům. přep. počet	8 128	13 292

Studium na KTU

Ve vztahu k poslední novele českého zákona o vysokých školách není jisté bez zájmovosti, že v Litvě existuje placené vysokoškolské studium, a to přestože přímo ústava hovoří o bezplatném vzdělání. V podstatě je daný problém ošetřen tím, že přijímací zkoušky (dělají se na univerzitu, nikoli na fakultu, a teprve po přijetí se student rozhoduje, kterou fakultu bude studovat) oddělí studenty, kteří splnili stanovený znalostní limit a jejich studium je financováno ze státního rozpočtu. Ti méně úspěšní zájemci – pokud jejich zájem trvá – podepisují prohlášení – souhlas s placením studia. Jediný rozdíl při samotném studiu je v tom, zda si studium platí student (přepočteno cca 40 000,- Kč ročně), nebo zda má studium hrazeno „státem“. Kaunaská technologická univerzita, založená v roce 1920

hlavní budova KTU

(její struktura je na schématu č. 1), má své jádro v technických fakultách, ale je fakt, že většina platících studentů je na Fakultě ekonomiky a managementu. Zejména od toho se odvíjí jednak vyšší platy akademických pracovníků na Fakultě ekonomiky a managementu (převážná částka od platících studentů jde na platy vyučujících, přitom ale FEM solidárně ze získaných prostředků přispívá sesterským technickým fakultám), jednak je ekonomická pozice FEM vidět na vybavení fakulty.

Snažila jsem se moc nekulit oči, ale zírala jsem s velmi pečlivě zastíranou závisí na nový originálně pojatý nábytek kanceláří jednotlivých kateder. Standardně má katedra místnost vedoucího, sekretářky, jednu nebo dvě místnosti pro akademické pracovníky (je obvyklé, že sedí více kolegů v jedné místnosti, což je zdůvodněno tím, že jde vlastně o místnost na společné porady, protože výuka je v učebnách a „vědu“ dělá stejně každý v klidu doma), dále místnost pro doktorandy (každý má k dispozici svůj počítač, a nikoliv zastaralý model), zpravidla oddychové kuchyňky a navíc každá katedra má vybudovanou svou laboratoř s PC pro výuku - cca 12 PC). Každý pracovník má přístup k PC, často mají propůjčeny počítače nebo notebooky domů. Ale ani na studenty není zapomenuto. Učebny jsou klimatizovány, nábytek jednoho typu – až na jednu učebnu se starším nábytkem (ale i tam byly lavice, resp. stoly a židličky stejného typu a barvy) bych přirovnala zařízení úrovni toho, s čím se setkáváme v naší nové budově knihovny.

Po pravdě naši kolegové přiznali, že mají výjimečnou pozici a že jejich kolegové na technických fakultách jsou na tom mnohem (ale opravdu mnohem) hůře.

Kvalifikační stupně

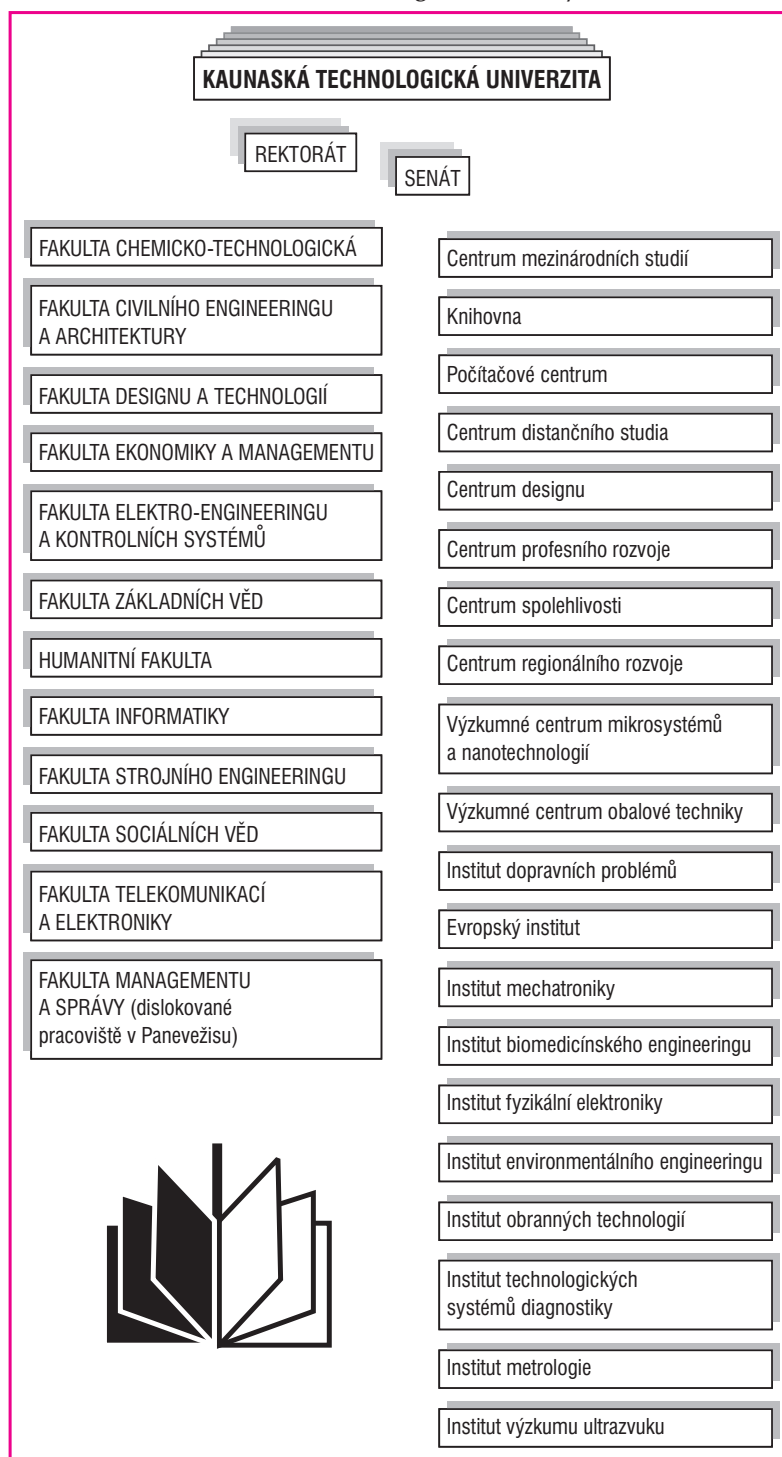
I v Litvě přecházejí na systém kvalifikačních stupňů bakalář – magistr – doktor s tím, že spíše implementují německý systém, což se projevuje zejména v této souvislosti v tom, že absolvent magisterského studia je magistr a vedle toho (jako nižší technický a ekonomický titul) je inženýr, takže by se vlastně mohlo napsat, že jde o stupně bakalář (3 roky) – inženýr (+ 1 rok) – magistr (+ 2 roky nad Bc.) – doktor (+ 3 roky – titul je Dr. před jménem, nikoli jako u nás dnes Ph.D.)

Z hlediska dalšího kvalifikačního růstu je situace odlišná od české praxe. Obhajovaná práce – nad úroveň magisterského studia – je spojena pouze s titulem Dr. Následně má akademický pracovník publikovat, provádět metodickou činnost, podílet se na výzkumných úkolech a grantech. Na základě jeho činnosti jej vedení fakulty doporučuje k udělení titulu docent. O jeho udělení rozhoduje litevské ministerstvo školství. (Zajímala nás pochopitelně kvantitativní náročnost podmínek – požadováno je cca 5 publikovaných statí, a to nejen v litevských recenzovaných periodikách, 1 skriptum, resp. učebnice.) Je považováno za normální, že se docentem stává úspěšný absolvent doktorského studia po cca 3 až 5 letech.

K udělení titulu profesor jsou podmínky analogické, byť pochopitelně náročnější. Opět rozhoduje litevské ministerstvo školství na základě doporučení fakulty.

Naše kolegy velmi překvapilo, když jsme jim vylíčili náš systém – alespoň uplatňovaný na ekonomických fakultách - tj. zpracovává se doktorská práce, která se obhájí, pak se zpracovává habilitační práce, která se obhájí, a konečně se zpracovává profesorská práce, která se opět obhájí. Nevěřičně kroutil hlavou a asi doteď mají pocit, že jsme se chtěli „předvádět“, anebo nám neporozuměli. Konstatování, že je u nás poměrně hodně akademických pracov-

Schéma č. 1:
Struktura KTU – Kaunaské technologické univerzity v roce 2001

níků bez hodnosti docenta ve věku nad 45 let, považovali za iracionální.

Obsah výuky

Byli bychom málo profesionálně zaujatí (nebo deformovaní – jistě v pozitivním slova smyslu), kdyby nás nezajímala obsah výuky „našich“ předmětů. Jde o naprosto srovnatelnou situaci – finance, finanční řízení, jehož předpokladem je zvládnutí účetnictví (podvojně, snaha o implementaci IAS se projevuje stejnou měrou jako u nás). Na finanční řízení, které má velmi obdobnou strukturu, navazuje bankovníctví a pojišťovnictví, na rozdíl od nás nemají stejné koncipovaný předmět cenné papíry a kapitálový trh (s určitou pychou jsem mluvila o předmětu našeho doc. Duspivy). Samozřejmě

ze schůzky vedení místní FEM se zahraničními účastníky konference, na níž byla také představena UPa a FES autorkou článku (uprostřed)

vystupení českého zástupce doc. Ing. J. Krafta, CSc. (TU Liberec) na konferenci

s ohledem na zaměření fakulty spíše na podnikovou ekonomiku chyběly ekonomické předměty týkající se veřejného sektoru. V ekonomii jsem stačila zaznamenat modely IS-LM.... Myslím, že v takové situaci je uznávání kreditů zcela oprávněné, a asi se stanu přesvědčeným propagátorem tohoto oficiálního trendu rozvoje evropského vysokého školství.

Když kolegové z FEM zjistili, že jsem z FES, vyjednali mi návštěvu na sesterské Fakultě sociálních věd, kde se učí „Administration“. Stačila jsem zaznamenat, že až na vyšší míru „politologické orientace“ programy máme programy velmi podobné. (Pro zajímavost kromě přijetí u děkanky fakulty jsme jednali s prof. Domarkasem, což je bývalý ministr školství Litvy. Podle způsobu chování se okolím k němu jde skutečně o velmi váženého pána s vysokou – i neformální – autoritou.)

Konference „Economics and Management 2001“

Neplánovaným vyvrcholením naší stáže byla účast na plenárním zasedání mezinárodní vědecké konference Ekonomika a management 2001. Tamní Fakulta ekonomiky a managementu letos uskutečnila „konferenční experiment“. Od počátku roku se konaly dílčí konference po sekcích a na závěr, právě na konci našeho pobytu, se konalo plenární zasedání za účasti zahraničních hostů (Rusko, Polsko a Česká republika – tedy my), kde zazněly zajímavé referáty např. zástupce litevské cedulové banky. Mohu říci, že zajíma-

vé, protože jsme díky šikovnosti našich průvodců měli takřka simultánní překlad, neboť litevština se ani po čtrnáctidenním pobytu nestala naší silnou stránkou.

Přestože jsme nabízeli, že připravíme rovněž příspěvek (o své účasti na konferenci jsme se dozvěděli hned na počátku pobytu, byli jsme připraveni obětovat večery, slovníky i dostatečné podklady jsme měli s sebou – cesta vlakem je dlouhá), naši hostitelé nás však nechtěli obtěžovat. A tak jsme jenom připravili „zdravici“, která shrnula naše příjemné pocity z pobytu v Litvě, obsahovala poděkování za péči a přátelské přijetí, kterého se nám dostalo, a vyjádřila přesvědčení o oboustranném zájmu na další mezifakultní spolupráci.

Dovolte mi, abych na závěr svého příspěvku kousíček této zdravice citovala:

Mes esame isitikinę, kad tarp musu fakultetu gali buti plečiamas bendradarbiavimas tiek mokslo, tiek pedagogines veiklos srityse.

(Už úplně na konec: kolega, který proslav pronesl, získal největší aplaus ze všech kapacit, které na daném plenárním zasedání vystoupily a naše „překladatelka“ mi řekla, že se mu podařilo skutečně velmi srozumitelně text přednést – utvrdila mě ve fenomenologické příbuznosti češtiny a litevštiny.)

*Ing. Ivana Kraftová, CSc.
proděkanka pro vědu a rozvoj
Fakulty ekonomicko-správní*

Konference ICOSSAR 2001 a první dojmy z USA

Jednou za čtyři roky se koná mezinárodní konference o spolehlivosti a bezpečnosti konstrukcí ICOSSAR (International Conference on Structural Safety and Reliability). Letos to bylo ve dnech 18. - 21. června ve Spojených státech, ve městě Newport Beach vzdáleném 70 km od Los Angeles.

Konference se zúčastnilo asi čtyři sta odborníků z celého světa a bylo předneseno více než 330 referátů z následujících oblastí:

1. Analýza spolehlivosti obecně, spolehlivost složitých systémů, simulací stochastické metody, náhodné procesy, navrhování zařízení s vysokými požadavky na spolehlivost a bezpečnost.
2. Provozní spolehlivost, stárnutí, monitorování stavu a analýza poškození konstrukcí, předpověď budoucího vývoje a doby života.
3. Nové směry ve vývoji norem pro stavební konstrukce. Mosty, jejich zatížení, spolehlivost a údržba. Spolehlivost strojních

a dopravních zařízení. Seismické inženýrství. Konstrukce v pobřežních vodách.

4. Výuka spolehlivosti na vysokých školách.

Z České republiky se konference zúčastnili tři pracovníci z VUT Brno a já za Dopravní fakultu Jana Pernera. Přednesl jsem zde referát Posuzování spolehlivosti při malém množství dat a Optimalizace parametrů a určování tolerancí, založené na spolehlivosti. Obě práce byly obecnějšího charakteru a pojednávaly o pravděpodobnostních metodách, použitelných pro stavební i strojní konstrukce, ale i pro složitější systémy, například dopravní. Tímto způsobem se i zahraniční odborníci mohli seznámit s některými výsledky výzkumu prováděného v oblasti spolehlivosti na naší fakultě. Ne každý měl sice jasnou představu o České republice, ale pojem „Czechoslovakia“ znali všichni.

Konference ICOSSAR představovala celosvětové fórum a poskytla souhrnnou informaci o stavu a trendech v oblasti spolehlivosti kon-

hotel Marriott v Newport Beach - místo konání konference ICOSSAR

strukcí a staveb. Některé příspěvky představují náměty pro další výzkumnou práci u nás. Jedná se zejména o práce zabývající se pravděpodobnostní analýzou a predikcí vývoje poruch, různými metodami matematického modelování a také metodami monitorování a diagnostikování s cílem předpovídat spolehlivě přípustnou dobu provozu zařízení do další prohlídky nebo údržby či rekonstrukce. Dost prací bylo věnováno mostům. Motivem je obecný nedostatek finančních prostředků na údržbu a rekonstrukce dopravní infrastruktury. Je zajímavé, že kritika těchto poměrů zazněla i v referátech z USA a Japonska. Materiály z konference jsou ve sborníku a s některými z nich bude naše odborná veřejnost seznámena podrobněji. Pro použití u nás mohou být zajímavé například některé nedestruktivní diagnostické metody. Pro stavební konstrukce je také typický nedostatek přesných údajů o jejich stavu, popřípadě poměrně vágní informace. V současné době se proto značně rozšiřuje používání bayesovských metod, které umožňují zpřesňovat předpověď budoucího vývoje na základě údajů o skutečném stavu. Rovněž se projevuje snaha přecházet od kvalitativního popisu stavu konstrukcí ke kvantitativnímu. Několik příspěvků bylo věnováno použití fuzzy množin a neuronových sítí. I těmto metodám bychom měli věnovat pozornost.

Velmi zajímavá byla panelová diskuse o výuce spolehlivosti na vysokých školách. Zúčastnilo se jí přes 50 odborníků z celého světa. Diskutovalo se o tom, do jaké míry mají statistické metody vyučovat matematikové a statistikové a v jakém okamžiku mají navazovat učitelé oborových kateder. Ukazuje se, že málokde mají studenti technických oborů pravděpodobnost a statistiku rádi. Pravděpodobně to souvisí se způsobem výuky. Studenti těchto oborů jsou vnímavější k výkladu, který se opírá o více prakticky zaměřené aplikace, než je tahání kuliček z osudí. Mně byla velice blízká koncepce profesora Tanga z Technické univerzity v Honkongu, který hojně využívá příklady a také žádá po studentech, aby oni sami přinášeli problémy a příklady. V diskusi vystoupili univerzitní učitelé z různých zemí (USA, Japonska, Velké Británie, Dánska, Argentiny aj.). Také já jsem zde představil náplň a pojetí výuky v předmětech zabývajících se spolehlivostí na Dopravní fakultě Jana Pernera. Velmi zajímavý názor vyslovil v závěru diskuse profesor Ditlevsen. Řekl: „Obory studia i pracovní obory se postupně mění a vznikají nové disciplíny: ekologické inženýrství, inženýrství složitých systémů a další. Při řešení problémů ve všech oborech však existují nejistoty a nedostatek vstupních údajů. Absolventi univerzit by proto měli umět pracovat s neúplnými informacemi. V tomto směru by se výuka spolehlivosti měla rozšiřovat a pronikat i do dalších oborů“.

University of Southern California

Po skončení konference jsem navštívil University of Southern California v Los Angeles. Jedná se o soukromou univerzitu s 28 tisíci studenty. Mimo jiné je zde i filmová fakulta (jsme ve městě, kde je

Hollywood). Univerzitní kampus s velkými budovami, nádhernými stromy a širokými cestami a dokonce s plaveckým bazénem ve mně vzbudil hluboký dojem a pocit, že v tomto ohledu se americkým univerzitám nikdy nevyrovnáme. Ovšem školné zde bylo odpovídající: 22 tisíc dolarů ročně. Na druhou stranu, jeden profesor ze státní univerzity z Illinois (roční poplatek čtyři tisíce dolarů), který se také konference a této návštěvy zúčastnil, mě přesvědčoval, že jeho pracoviště je lepší než odpovídající pracoviště na USC. Osobně si myslím také, že samotná velikost školy nemusí být rozhodující a ani peníze nejsou všechno, jestliže se sejde kolektiv schopných lidí a táhnoucích za jeden provaz.

Na univerzitě jsem si prohlédl stavební fakultu. Mohl jsem vidět laboratoře, kde se zkoušejí různé díly kovových i betonových konstrukcí. Velká pozornost je zde věnována výzkumu a vývoji konstrukcí odolných vůči zemětřesení (v jižní Kalifornii mimořádně důležité téma). Nejedná se jen o to, aby se například stavba nezřítla, ale také aby se pokud možno nenarušila její provozuschopnost. V laboratoři se právě zkoušelo konstrukční uspořádání stropních prvků a různých procházejících potrubí pro budovu nemocnice. Při zemětřesení není možno evakuovat všechny pacienty a život mnohých závisí právě na tom, zda půjde elektrický proud a voda nebo zda budou fungovat počítačové sítě.

Při exkurzi mě upoutaly především dvě věci zajímavé z hlediska výuky. Jednou bylo zařízení, na kterém profesor Johnson ze stavební fakulty v rámci spolupráce se základními školami předvádí žákům nižších tříd účinky zemětřesení. Jednoduchý stolek umožňující kmitavý pohyb o proměnlivé amplitudě a frekvenci. Žáci dostanou za úkol postavit z Lega různé budovy a mrakodrapy. Každá „stavba“ je potom na zkušebním stolku rozkmitána až do „zřícení“ a učitel pak s žáky diskutuje souvislost tvaru budovy a odolnosti vůči zemětřesení. Věřím, že mnoho žáčků si zapamatuje tento pokus na celý život, a přejí jim, aby to bylo jediné zemětřesení, se kterým se kdy setkají.

profesor Johnson a jeho zařízení na testování seismické odolnosti „mrakodrapů“ z Lega

Druhou věcí byla ukázka soutěžního modelu mostu. Studenti bakalářského studia dostanou za úkol zkonstruovat a zhotovit modelový most o zadané délce (asi 4 m) tak, aby byl schopen nést předepsané zatížení. Vítězí most o nejnižší hmotnosti. Této soutěže se zúčastnily studentské kroužky asi z padesáti (!) fakult z celých USA. Připomnělo mi to podobnou soutěž s malinkými vozítky s manipulatory konanou každoročně na Tokijském technologickém institutu. Nebylo by špatné vymyslet a konat podobné soutěže i u nás. Při vhodně formulovaném zadání by náklady na postavení modelů ne-

zde si prohlížíme modelový most a betonové zkušební díly

musely být příliš vysoké a podobná soutěž by zvyšovala zájem studentů a posilovala prestiž naší fakulty.

Další zážitky z Kalifornie a USA

První dojmy

Cesta do Spojených států pro nás začíná na vízovém oddělení amerického velvyslanectví. Pro návštěvu USA totiž stále ještě potřebujeme vízum. V žádosti je nutno odpovědět i na řadu méně obvyklých otázek, například jestli jste členy teroristické organizace, jestli jste požívali drogy, zabývali se prostitutací nebo kuplířstvím, zda jste byli někdy uvězněni nebo jestli máte v úmyslu navštívit USA za účelem podněcování k teroru nebo protiprávní činnosti. (Ani kladná odpověď však neznamená automatické odmítnutí víza.) Výhodou je, že jednou vydané návštěvní vízum platí pro neomezený počet vstupů po dobu deseti let.

Let z Prahy do Los Angeles byl přes Kodaň a New York. Prvními dojmy z mezipřistání na letišti v Newarku bylo vlhké dusno (28°C a 90% R.H.), velký počet lidí nejrůznějších národností i barev pleti a ochota všech, se kterými jsem zde jednal: úředníků, letištního personálu i náhodného místního občana, jehož jsem se na něco zeptal. A také kontrola, zda s sebou nevezete zemědělské produkty nebo zda jste během posledních čtrnácti dnů nepobývali na nějaké farmě - kvůli ochraně zemědělství před zavlečením různých chorob.

Letiště v Los Angeles patří mezi jedno z nejfrekventovanějších na světě. Ještě kolem jedenácté hodiny večer jsem během patnácti minut napočítal deset přistávajících velkých letadel. (To znamená více než osm set přistání za den - a stejný počet startů. Bydlet v oblasti koridoru není žádná slast.) Samotné letiště bylo perfektní a s mnoha službami pro cestující.

provoz v oblasti Los Angeles v době dopravní špičky

Po východu z letiště mi jako první padly do očí palmy a projížďející autobusy s obrovskými namalovanými „Mikymausy“. Inu, ne daleko je Disneyland. Do města Santa Ana, kde jsem byl ubytován, jsem jel „sběrným“ taxíkem na telefon (solidní služba za pevné ceny). Asi sedmdesátikilometrová jízda byla pro mě ale spíše depimující: silnice, silnice, silnice, auta, auta, auta, velké vzdálenosti, krajina trpící nedostatkem vody.

Po příjezdu do hotelu následovalo ubytování a zdřímnutí, které se protáhlo téměř na čtyři hodiny - projevil se časový posun (devět hodin). Do zahájení konference však zbývaly ještě tři a půl hodiny, a tak jsem se rozhodl, že bych do místa jejího konání v asi třináct kilometrů vzdáleném Newport Beach mohl jít pěšky s poznáváním okolí. Neměl jsem však podrobnou mapu a po chvíli jsem si nebyl jist, jestli jdu správným směrem. Když jsem došel ke stanici autobusu, zeptal jsem se na cestu starší ženy, která zde čekala. Angličtina mi ale nebyla nic platná; žena uměla jen španělsky. Ani v blízké malé restauraci nevěděli (opět převážně Hispánci), jak se dostat do Newport Beach. Naštěstí tam stál jeden automobil, jehož řidič sice také nevěděl přesně, kde to je, ale vzal mě kus cesty. Když zastavil u pumpy, kde stál jiný automobil, řekl jsem si, že se zeptám jeho. Ani tento řidič však nevěděl přesně, kde je hotel Marriott. A když jsem s ním chvíli anglicky diskutoval, že tam chci jít pěšky, řekl najednou: „Vy musíte být buď blázen nebo Čech“ (!?!). Ukázalo se, že je to také Čech, který zde s rodinou žije a pracuje již asi dvacet let. Navíc to byl absolvent Vysoké školy dopravy a spojů v Žilině. Ten mě odvezl až k hotelu.

Návrat do mého hotelu první večer po konferenci byl také zajímavý. Když jsem se v recepci konference ptal na cestu a opět naznačil, že bych chtěl jít pěšky (v neděli pozdě odpoledne již žádný autobus nejel) rozmlouvali mi to s tím, že to je velice daleko. Poté mě silně varovali, že silnice vede oblastí, která je nebezpečná. Jeden ze zaměstnanců dokonce navrhoval, ať počkám, že mu za chvíli končí směna, a pak že mě odveze. Ale poděkoval jsem a rozloučil se. Chvilí jsem šel. Uvědomil jsem si však, že brzy bude tma a že bych mohl pěkně bloudit. U první pumpy jsem se proto zeptal jednoho řidiče, jestli nejede do Santa Ana. Nejsm se jist, že měl v úmyslu jet tím směrem. Ale vzal mě až k mému hotelu. Nevím, jestli mu to budu moci oplatit. Ale v Evropě již byl, mimo jiné na pivních slavnostech v Německu. Tak možná, že navštíví jednou i nás.

Silniční doprava

Další dny již byly všední a já jsem mohl jezdit do Newport Beach autobusem. Samozřejmě, každý pořádný Američan jezdí autem a život bez auta je v Kalifornii velice nepohodlný. Ale i veřejná autobusová doprava je zde docela dobrá a kupodivu ne příliš drahá; například v oblasti Orange County jedna jízda za dolar. Můžete si také za dva a půl dolaru koupit tzv. Day Pass, který umožňuje v daném dni neomezený počet jízd na všech linkách. Autobusy jsou různého stáří a celkově ne lepší než u nás. Když jsem poprvé viděl, jak cestující dávají znamení k zastavení zataháním za lanko táhnoucí se podél oken, naplnilo mě to zpočátku škodolibou radostí: „oni tady mají ještě zvonky na špagátek“. Radost trvala jen tak dlouho, než jsem si uvědomil, že lanko vede k elektrickému spínači a že důvodem tohoto uspořádání je, aby cestující nemuseli vstávat ze sedadel, když chtějí dát řidiči znamení. Skutečně jsem nikdy neviděl nikoho v autobuse stát a teprve když autobus zastavil, cestující se pomalu zvedli a vystoupili. Další zajímavostí byly jízdní řády. Na zastávkách jsou pouze čísla linek, ne však časy odjezdů. Zato si každý může vzít v autobuse jízdní řád zdarma. Nevím, jestli to má odpovídat filosofii: „když chceš jezdit, poříd si svůj jízdní řád“. Rozhodně mohu potvrdit, že je nepříjemné stát večer na stanici linky směřující k vytouženému cíli a jen doufat, že příslušný autobus pojedje. A po hodině čekání to vzdát. Většina autobusových cestujících v jižní Kalifornii jsou Hispánci nebo černoši. Běloši evropského původu jsou v menšině. Správný Američan hromadnou dopravu neužívá, asi ze zásady. V Los Angeles mi jeden z amerických kolegů řekl, že veřej-

a ještě jeden americký automobil

ná doprava tam je špatná. Na moji otázku, jestli ji sám někdy vyzkoušel, však odpověděl: „ne“. Nemyslím si, že by byla špatná. Jen člověk nesmí příliš spěchat. Na druhou stranu, řidiči autobusů jsou vždy velmi ochotní poradit vám, jak se dostat tam, kam potřebujete.

K individuální automobilové dopravě bych řekl, že provoz na silnicích byl klidný, řidiči všeobecně dodržovali předepsanou rychlost. Za celou dobu pobytu jsem neviděl, že by některý chtěl zjistit, „kolik mu to jede“. Jenom občas - a spíše ve městě - chtěl některý mladík předvést, jak mu jeho automobil (nebo silný motocykl) akceleruje. Zvláštností některých silnic je tzv. „carpool lane“, jízdní pruh zcela vlevo, který směřuje používat automobily, ve kterých jedou dva nebo více lidí. Zpravidla umožňuje o trochu rychlejší jízdu než proud ostatních vozidel - asi proto, že ho moc řidičů nevyužívá, ani těch, kteří by mohli. Automobily na silnicích byly americké, japonské, ale i německé (mercedesy, BMW i VW). Nic neobvyklého. Autobusy také nebyly nic moc. Zato obrovské nákladní automobily s „komíny“ místo výfuků - tzv. „traky“ - mě fascinovaly; takové v Čechách nemáme.

V Los Angeles jsem byl také svědkem, jak policejní automobil dal znamení autu jedoucímu před ním. Obě vozidla zastavila, z policejního auta vystoupili policista a policistka, a potom se o něčem s řidičem domlouvali. Rozhovor byl klidný a krátký, zřejmě se o nic závažného nejednalo. Upoutalo mě však, že jak policistka vystoupila ze služebního vozu, téměř podvědomě přejela rukou svoje pouzdro s pistolí. Co kdyby...

Newport Beach a okolí

Newport Beach, kde se konala konference, má údajně v okrese Orange County podobnou pověst jako Beverly Hills v Los Angeles. Asi 5 km od moře, s palmami, udržovanými trávníky a květinovými záhony a s uměle vytvořeným nákupním centrem „Fashion Island“. Toto centrum bylo postavené spíše pro turisty (obchody „Kelvin Klein, Nina Ricci“, suvenýry apod.). Na moji otázku, kde je nějaký obyčejný potravinový supermarket, mi odpověděli „asi patnáct minut odsud“ (samozřejmě autem). Ale stravovat se ve Fashion Island bylo možné a za přijatelnou cenu. Kromě McDonalda tam byl pult s čínskými jídlami, s japonskými jídlami, s pizzou a těstovinami a samozřejmě s mexickou kuchyní (jsme přece v jižní Kalifornii). Jejím základem jsou fazole, zelenina, maso, koření, chlebové placky a je výběrná.

V Newport Beach jsem poprvé v životě viděl enklávy rodinných domů, ke kterým vedla soukromá silnice a vjíždělo se přes bránu s vrátnicí. Po čase to člověk také pochopí, ale moc se mi to nelíbilo. Chvilí jsem se tam bavil se starým vrátným o všem možném i o prezidentech. Vyslovil svůj názor, že „prezident Clinton byl víc pro obyčejné lidi. To víte, ti co bydlí tady, hlasovali teď pro Bushe. Ti mají stopadesát dolarů na hodinu. Já mám sedm padesát.“ Ale dovnitř mě nepustil, takže tyto rodinné domy jsem viděl jen z dálky

mezerami v živém plotě. Na jiných místech jsem ovšem uviděl mnoho hezkých domů neobehnaných zdí. Ale v Santa Ana, Costa Mesa a Los Angeles jsem spatřil také velice chudé domky.

Vůbec mi pro Ameriku připadá typická právě veliká rozmanitost. V hotelovém pokoji jsem měl například televizor se sedmdesáti kanály. Na většině z nich byly pořady podobné jako na naší stanici Nova. Ale byl tam i kanál Discovery, kanál History, kanál SciFi, kanál s pořady věnovanými zlepšování domácnosti, kanál věnovaný přírodě a samozřejmě také kanál vysílající ve španělštině nebo v čínštině (jsme přece v Kalifornii). Takže každý si může vybrat podle své chuti a vkusu. Apropó, v nočním stolku byla i bible, přesně tak, jak to bývá psáno v turistických průvodcích.

Hlavními americkými sporty je baseball a americký fotbal. Přesto jsem na jednom školním hřišti viděl mládež hrát i „nás“ fotbal (soccer). Byli to samozřejmě Hispánci. Jenže již dnes je v Kalifornii Hispánců asi třicet procent a díky vyšší porodnosti a imigraci jejich podíl stále narůstá, a to nejen v Kalifornii. Takže můžeme doufat, že jednou bude i v USA sportem číslo jedna naše kopaná...

Jsem Středoevropan a založením spíše chodec, a proto jsem v Newport Beach měl stále pocit prázdného prostoru a široké silnice s mnoha auty mě příliš netěšily. Lépe jsem se cítil až v přímořském městečku na Balboa Island asi 4 km od Newport Beach. Loděnice s malými jachtami, ulice naší šířky, s malými obchody, malé a hezké rodinné nebo rekreační domky. Viděl jsem také stavbu dvou nových domků. Betonová základová deska se zabetonovanému šrouby, ke kterým se připevňuje kostra domu z dřevěných trámků. Ta se potom pokryje deskami z překližky. Na ně přijdou krycí desky s různou povrchovou úpravou, takže výsledkem je pěkný domeček, jak je známe z amerických filmů. (Při hurikánu je to ovšem horší.) A ještě jeden doplněk, který nás přesvědčí, že jsme v USA. U veřejných budov, u rodinných domků, ale i na mostě, všude americké vlajky. Však se zde také pěstuje její kult a každý den ráno jí všichni školáci musí slibovat věnost. Ale každý stát Unie má ještě svoji vlajku; ta kalifornská je bílá s medvědem.

Na veřejných prostranstvích a u lepších rodinných domků byly všude pečlivě udržované trávníky, květiny a různé dekorační rostliny, celkově působící velice hezkým dojmem. Protože oblast Orange County i Los Angeles je poměrně suchá, je někdy voda k těmto rostlinám přiváděna hadičkami a v určitou dobu se vždy zapne zavlažování. Samozřejmě vodu a všechno příslušenství musí majitel domu zaplatit - pokud chce, aby místo, kde bydlí, bylo pěkné. S potěšením pozoruji, jak také u nás v Čechách přibývá postupně domů, ve kterých jsou alespoň truhlíky s květinami v oknech. Ale právě v Americe jsem si uvědomil, že naše země bude jen tak hezká, jak si ji sami vytvoříme. Ani Američanům na to nikdo nepřispívá. A ještě poznámka k ekologii. U zelených ploch v okolí losangeleského letiště byly cedule upozorňující, že pro jejich zalévání se používá recyklovaná užitková voda.

Los Angeles a cesta domů

V závěru mého amerického pobytu jsem několik hodin zbývajících do odletu letadla věnoval toulání po Los Angeles. Velmi hezký pohled se naskytl při východu z univerzitního kampusu na ulici Figueroa: v dále mrakodrapy a úplně v pozadí panoráma Skalnatých hor. Ale zblízka už mrakodrapy nejsou tak hezké. Neosobní, s velikými plochami oken, bez poutavých detailů a lidských dimenzí. Také většina lidí jenom kolem nich jezdila autem. Vůbec se mi zdálo, že se lidé snaží jen městem projet a pryč, pryč, do svého domova. Dlouhé hledání středu města, kde by člověk mohl bloumat a kochat se pohledem kolem sebe, mě přestávalo bavit, a tak na náměstí Pershing Square, které zřejmě slouží také jako útočiště bezdomovců, jsem se zeptal dvou pracovníků technických služeb, zda tam nějaké takové centrum je. Podle nich to bylo o dva bloky dále - ulice Broadway. Ale ani ta mě příliš nepotěšila. Chudší obchody i lidé, bezdomovci, odpadky na zemi. Samozřejmě každý z nás ví, že v Los Angeles jsou i velice hezká místa: Beverly Hills, pláž Santa Monica a další. Ale na ně jsem už neměl čas. Přesto bylo putování

po několik kilometrů dlouhé Broadwayi zajímavé. Například střední škola, u které byla na plotě cedule „Weapons prohibited on campus. Arrested and expelled.“ To jsem měl trochu strach, protože již byla tma. Ale o kus dále zase bylo nejméně deset modliteben, ve kterých kazatelé španělsky hlásali slovo Boží Hispáncům. A také se mi tam stalo, když jsem si na chvíli sedl na lavičku na chodníku, že mě někteří kolemjdoucí zdravili. Při tom jsem si uvědomil, že večerní procházka může pro leckoho dopadnout špatně i u nás.

Na letišti před odletem jsem se přesvědčil, že ani v Americe nejde všechno rychle a že přijít k odbavení na poslední chvíli by mohlo být velice nebezpečné. Ve frontě nás čekalo dvacet, byly tam dvě pracovnice a trvalo to rovně dvě hodiny. Naštěstí bylo všechno vyřízeno včas. A pak již let přes celé Spojené státy do Chicaga a pak do Frankfurtu. Z letadla byly vidět velké rozdíly v krajině země tak velké jako Evropa - přes hory a polopouště na Západě, až po vysoce kultivovanou a hustě osídlenou krajinu na Východě. Přece jen bylo znát, že tady kolonizace trvala o dvě stě roků déle.

Poslední veliký zážitek jsem měl při přestupování na letišti O'Hare v Chicagu. V jedné z letištních hal byla vystavena replika

kostry brachiosaury ve skutečné velikosti (délka 23 m). Vidět dlouhý krk končící malou hlavou někde ve výšce patnácti metrů je nezapomenutelné. Člověk si jen říká „jaké asi byly tenkrát na Zemi podmínky, že mohli vyrůstat takoví obři!“

Při výstupu z letiště v Ruzyni („malé, ale naše“ - a hezké!) jsem měl příjemný pocit, že vidím zase stromy, na kterých jsou koruny s listím téměř po celé výšce a ne jenom několik výhonků až zcela nahoře, jak mívají některé palmy. A potom cesta autobusem k metru. Užší ulice a méně aut, ale provoz možná pomalejší než v Kalifornii. Inu, jsme doma.

Náklady spojené s mojí účastí na konferenci ICOSSAR byly hrazeny z několika zdrojů: vložné a pobyt z výzkumného projektu Grantové agentury ČR č. 103/01/0243 a výzkumných záměrů DFJP č. MSM 255100001 a 255100002. Finanční prostředky na cestu poskytl Nadační fond Jana Pernera. Všem zmíněným institucím touto cestou děkuji. Poděkování patří také všem ochotným lidem, se kterými jsem se během cesty setkal a kteří mi můj pobyt zpříjemnili.

prof. Ing. Jaroslav Menčík, CSc.

Katedra provozní spolehlivosti, diagnostiky a mechaniky v dopravě DFJP

• osobnosti • medailony • gratulace • osobnosti • medailony • gratulace • osobnosti •

Dvě významná životní jubilea na katedře obecné a anorganické chemie

Dva významní pracovníci Katedry obecné a anorganické chemie Fakulty chemicko-technologické se v letních měsících dožili v plném elánu a pracovním nasazení významného životního jubilea šedesáti pěti let - prof. Ing. Miloslav Frumar, DrSc. a prof. Ing. Jiří Votinský, DrSc., oba dlouholetí pracovníci katedry.

Prof. Ing. Miloslav Frumar, DrSc.

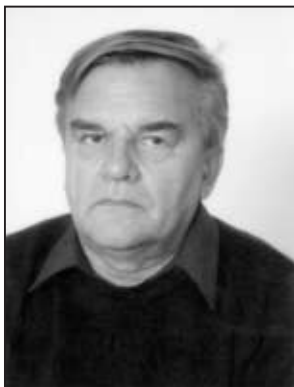
působí na Katedře obecné a anorganické chemie nejprve VŠCHT, později Fakulty chemicko-technologické univerzity v Pardubicích od roku 1961, tedy letos již 40 let! Jako vysokoškolský učitel se během své profesní kariéry věnoval výuce obecné a anorganické chemie a přednáškám v předmětu Chemická technologie velmi čistých látek. Dále oddaně, neúnavně a s vysokou vědeckou úrovní přednášel a přednáší látku v předmětech např. Teoretické základy

anorganické technologie, Fyzika pevných látek, Chemie a technologie pevných látek, Chemie pevných látek I., II., Technologie speciálních anorganických materiálů a Anorganická experimentální metodika. Je autorem vysokoškolských skript s názvem „Chemie pevných látek“. Pro tyto obory nadchnul řadu svých studentů. Jeho výzkumná práce, která je mimořádně plodná, byla věnována polovodivým chlořidům a v poslední době zejména sklovitým a amorfním chlořidům. V této vědní oblasti doposud vedl nebo konzultoval 80 diplomových prací a 17 disertačních prací. A velmi aktivně publikoval, o čemž svědčí více než 250 původních prací, zejména v zahraničních časopisech. Vedl nebo se podílel či stále se ještě podílí na řešení řady výzkumných grantů domácích i evropských. Pod jeho vedením Univerzita Pardubice úspěšně zahájila v roce 2000 činnost Výzkumného centra „Nové a perspektivní anorganické sloučeniny a materiály“. Jeho vysoká odbornost i zánícenost ve vědeckém bádání mu vynesly mezinárodní uznání, nejen na základě zvaných přednášek při mezinárodních konferencích

(kterých bylo více než 90), či přednášek na zahraničních univerzitách (např. univerzity v Edinburghu, Rennes, Bordeaux, Mnichově, Göttingenu, Clausthalu, Princetonu, Washingtonu, Petrohradu, Rize a dalších) nebo při vědeckých stážích, např. na univerzitě ve skotském Edinburghu. Díky mezinárodnímu uznání a dobrým kontaktům většina jeho spolupracovníků absolvovala dlouhodobé zahraniční pobyty na univerzitách v Cambridge, Edinburghu, Antverpách, Aténách, Saskatoonu, Mnichově a na dalších místech. O uznání jeho vědecké školy svědčí i četná členství v mezinárodních radách vědeckých konferencí a mezinárodních časopisů. Řadu konferencí i organizoval a organizuje (např. Mezinárodní konference o neoxidických sklech, Pardubice 2002). Výrazně se podílel na založení a v současnosti se podílí na práci Společné laboratoře chemie pevných látek ČSAV Praha a VŠCHT Pardubice (nyní AV ČR a Univerzity Pardubice). Od jejího založení zastával funkci zástupce vedoucího. Při spolupráci s průmyslem se zaměřoval na anorganické materiály hlavně pro národní podnik Tesla Lanškroun a nyní Tesla Sezam v Rožnově pod Radhoštěm. Je autorem nebo spoluautorem 17 autorských osvědčení a patentů. Zastával a zastává i řadu řídicích a akademických funkcí na katedře obecné a anorganické chemie, kde působil např. jako tajemník, zástupce vedoucího a nyní vykonává funkci vedoucího. Byl a je členem několika vědeckých rad, komisí pro obhajoby disertací, oponentem habilitačních, doktorských prací i grantových projektů. Pracoval v senátu Fakulty chemicko-technologické. Je předsedou oborových rad pro postgraduální studium, předsedou komise pro obhajoby doktorských disertačních prací (DrSc.) a vedoucím Výzkumného centra Univerzity Pardubice a ÚACh AV ČR. Je skromný, náročný na sebe i ostatní kolem, neúnavný ve svém vědeckém bádání. Svým příkladem dokázal získat zájem a podporu svých četných bývalých i současných studentů i spolupracovníků.

Prof. Ing. Jiří Votinský, DrSc.

je věrný Katedře obecné a anorganické chemie na Vysoké škole chemicko-technologické a později na Univerzitě Pardubice nepřetržitě od roku 1958. Je velmi ceněným a uznávaným vysokoškolským učitelem. Po řadu let přednášel předmět Obecná a anorganická chemie v prezenčním i distančním (kombinovaném) studiu, dále předměty Pokročilá anorganická chemie a Příprava a charakterizace velmi čistých látek. Je autorem a spoluautorem řady skript a učebních textů z obecné a anorganické chemie. Kniha „Obecná a anorganická chemie“ je celostátně uznávanou vysokoškolskou učebnicí. V oblasti výzkumu se věnuje syntéze a studiu vlastností halogenokomplexů, chemii a reaktivitě chromocenu a supramolekulární chemii interkalátů. V těchto vědních oborech vychoval řadu diplomantů (30) a doktorandů (5). Ze své výzkumné práce publikoval 300 prací, z toho 100 v cizím jazyce. Je autorem i řady patentů. Významná je i jeho rozsáhlá spolupráce s průmyslovými podniky při výzkumu, poradenské a konzultační činnosti. Za léta strávená na naší vysoké škole zastával řadu akademických funkcí, kdy působil např. jako prorektor pro pedagogiku, předseda senátu, člen vědeckých rad, člen komisí pro obhajoby disertací, oponent habilitačních a doktorských prací a oponent grantových projektů. Jeho vynikající odborné znalosti, ale i lidská vstřícnost, laskavost, rozvážnost a velkorysost ke studentům i kolegům je příslušečná.

né a anorganické chemie. Kniha „Obecná a anorganická chemie“ je celostátně uznávanou vysokoškolskou učebnicí. V oblasti výzkumu se věnuje syntéze a studiu vlastností halogenokomplexů, chemii a reaktivitě chromocenu a supramolekulární chemii interkalátů. V těchto vědních oborech vychoval řadu diplomantů (30) a doktorandů (5). Ze své výzkumné práce publikoval 300 prací, z toho 100 v cizím jazyce. Je autorem i řady patentů. Významná je i jeho rozsáhlá spolupráce s průmyslovými podniky při výzkumu, poradenské a konzultační činnosti. Za léta strávená na naší vysoké škole zastával řadu akademických funkcí, kdy působil např. jako prorektor pro pedagogiku, předseda senátu, člen vědeckých rad, člen komisí pro obhajoby disertací, oponent habilitačních a doktorských prací a oponent grantových projektů. Jeho vynikající odborné znalosti, ale i lidská vstřícnost, laskavost, rozvážnost a velkorysost ke studentům i kolegům je příslušečná.

Všichni pracovníci katedry oběma jubilantům děkují za vykonanou práci, vldnou kolegiálnítu a vysokou profesionalitu a srdečně gratulují, přejí pevné zdraví a dostatek sil pro uskutečnění dalších plánů a přání, a to jak na poli odborném, tak v životě osobním.

doc. Ing. Tomáš Wágner, CSc., tajemník katedry

Vybrané produkty a služby ČSOB

ČSOB představuje pro efektivní využití Vašich osobních finančních prostředků několik vybraných produktů:

ČSOB Osobní konto

je soubor bankovních produktů a služeb, který splní požadavky každého klienta hledajícího efektivní a rychlou obsluhu osobních financí. Navíc poskytuje možnost povoleného přečerpání, zdarma zřízení účtu a trvalé příkazy i jejich změny, zřízení SIPO a inkaso, platební kartu VISA Electron, a další výhodné doplňkové služby.

ČSOB Privátní TOP konto

je balíček praktických a výhodných bankovních produktů a služeb pro **náročnější** klienty. Zahrnuje výhodné pásmové úročení zůstatku a řadu služeb poskytovaných bankou zdarma nebo za zvýhodněných podmínek. Obsluha osobním bankéřem zaručuje individuální přístup ke každému klientovi.

ČSOB Studentské konto

Pro studenty vysokých škol je za zvýhodněných podmínek poskytován soubor vzájemně provázaných produktů a služeb z nabídky ČSOB, Českomoravské stavební spořitelny a IPB Pojišťovny. Kromě základní nabídky zahrnující osobní účet, povolené přečerpání účtu, které je poskytováno až do výše 6.000 Kč, a platební kartu, umožňuje využít celou řadu doplňkových produktů a služeb.

ČSOB Depozitní a investiční produkty

ČSOB nabízí nejen širokou škálu produktů a služeb pro zhodnocení Vašich volných peněžních prostředků (od klasických termínovaných vkladů a spořicíh účtů až po možnost využití ČSOB Investičního programu a investic do zajištěných fondů KBC, fondů 1. Investiční a OB Investu), ale i **kvalitní poradenství**. Investování nemusíte rozumět, poradíme Vám krok za krokem a pomůžeme Vám tak naplnit Vaše dlouhodobé cíle.

ČSOB Osobní úvěry

ČSOB Vám pomůže při řešení dočasného nedostatku finančních prostředků, a to buď formou **povoleného přečerpání** Vašeho osobního účtu nebo formou **spotřebního úvěru**, který je poskytován maximálně do výše 750.000,- Kč a až na dobu 7 let. Pro případ vzniku nepředvídaných krizových situací Vám nabízíme pocit bezpečí a jistoty ve formě výhodného pojištění úvěru.

ČSOB Elektronické bankovníctví

Vám nabízí možnost bezpečného a pohodlného přístupu k Vašemu účtu 7 dní v týdnu pomocí **klasického telefonu, mobilního telefonu** nebo osobního počítače a **Internetu**.

Těšíme se na setkání s Vámi v našich pardubických pobočkách:

Pardubice
Třída Míru 63
telefon: 040/68 55 301

Pardubice
Pernštýnské nám. 51
telefon: 040/60 49 311

ČSOB Linka 24 0800/110808

• kultura • kultura • kultura • kultura • kultura • kultura • kultura • kultura • kultura •

OSMNÁCTÁ VÝSTAVA V GALERII UNIVERZITY PARDUBICE

ŠTĚPÁN MÁLEK / VÝBĚR PRACÍ

ŠTĚPÁN MÁLEK,

učitel kresby a modelování na Univerzitě Hradec Králové, absolvent Střední umělecko-průmyslové školy kamenické, oboru sochařství v Hořicích a AVU Praha, se ve čtvrtek 14. června osobně představil pardubické veřejnosti a otevřel svoji výstavu, která přináší výběr z jeho prací 90. let.

„Již během studia na pražské Akademii se jako zajímavá autorská osobnost profiloval. Nebylo náhodou, že se pro studium rozhodl až v době, kdy na AVU již bylo možné dělat věci patřící do oblasti aktuálního výtvarného umění a náhodou nebylo ani to, že se pro něj staly určující příklad a dílo Stanislava Kolíbalu, jeho prvního profesora na AVU. Kolíbalovo propojení konceptuální reflexe s materiální artikulací je vnitřně spjaté s Málkovým chápáním umělecké tvorby, i když výsledné realizace jsou pochopitelně u obou morfoloicky i sémanticky odlišné v souladu s tím, že řešení je u každého autentického tvůrce jedinečné a neopakovatelné. Náhodou není ani to, že se Málek stal jedním z členů obnoveného Klubu konkrétníků, jehož zakladatelé v 60. letech přinášeli celou škálu výtvarných přístupů, které můžeme subsumovat pod egidu nové citlivosti, od lyrické monochromie k systémovému umění, od kinetistů k formování faktického prostoru, od konkrétní poezie k čistému vizuálnímu letrismu, od geometrické kompozice chápání díla jako struktury.... Dnes ve změněných podmínkách, v nových kontextech, s uplatněním dalších zkušeností, které formovaly umělecké myšlení, patří Štěpán Málek k těm, kdož vnášejí do sféry konkrétního umění nové významové kvality, jejichž propojení s jazykem geometrie je důsledkem zkušenosti konceptuálního myšlení. Nezajímá jej geometrická forma jako nějaká absolutní vizuální estetická kvalita, ale jako cesta, jak spojit estetickou kvalitu s významovostí. Tato významovost ovšem není nesena jakoukoliv mimetickou, zobrazovací složkou díla, je formována ryze vizuálními formami a odlišnostmi různých elementů a jejich vztahy. Pro výtvarníka to znamená uplatňovat vzájemnost striktně geometrického a individuálně artikulovaného, ať je tato individuální artikulace realizována autorovou rukou, kreslící linií či opracovávající třeba dřevěný kulovitý tvar, nebo ať ji nalezne v podobě měkkého tvaru valounu či nepravidelného kusu balvanu nebo větve a svou volbou přenesse do díla jako jeho faktickou významovou i vizuální komponentu. Jindy může být takový přírodní tvar východiskem různých syntaktických operací v rovině výtvarné tvorby, kresba, je přitom pro Mála stejně závažná jako netradiční, ale sémanticky pregnantně zdůvodněná a také jako estetická kvalita perfektně fungující materiální kombinace v prostorových reliéfech i v rozměrných instalacích.“ (Jiří Valoch)

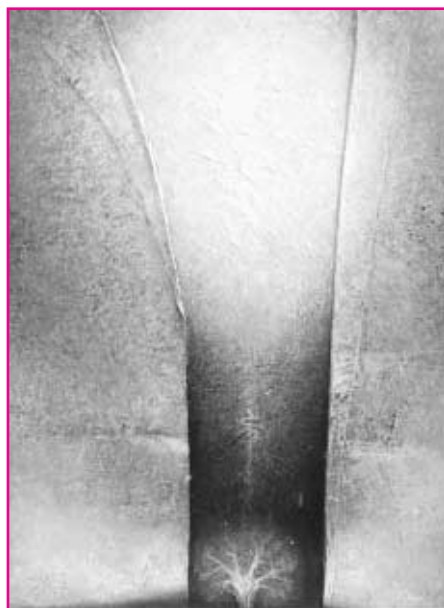

Dřevěná kamenná aranžmá jako dominantní instalace spolu s obrazy několika materiálů a kresbami byly k vidění v Galerii Univerzity Pardubice přes celé léto až do 31. srpna.

(vw)

NOVÁ VÝSTAVA V GALERII UNIVERZITY PARDUBICE

JOSEF BAVOR obrazy

GALERIE UNIVERZITY PARDUBICE
UNIVERZITNÍ KNIHOVNA
12. 9. - 9. 11. 2001

Pod povrchem

Přírodu jsme zvyklí vnímat jako povrch; krajinu, stromy, květiny, lidské tělo. Málokdo si uvědomí, že vidíme její malou část, že skutečný zázrak života je pod povrchem, pod kůží krajiny či těla. Právě tam pulzuje ona životodárná síla obnovujícího se organismu ve větveních kořenů, cév a nervů.

Principy stvoření jsou stejné: člověk jako součást přírody, vesmíru, vesmír a příroda v člověku. Krajina lidského těla, tělo krajiny. Mikrokosmos v makrokosmu. Vesmír hvězd a vesmír buněk.

Morfologie přírody

Pohled do mikroskopu odhalí netušené souvislosti. Věděl to už Leonardo da Vinci: tvary, základní skladebné prvky, se v přírodě opakují. Naše tělo, všechno živé, veškerá příroda kolem jsou stvořeny podle téhož stavebního principu, podléhají týmž zákonům růstu a zániku. Naděje života: semínko klíčící v půdě, embryo skryté v lůně matky.

Morfologické poznání vybízí k meditaci o univerzálních principech života, k úvahám o jakémsi vyšším a tajemném smyslu a řádu, kterému je vše živé - tedy i člověk - podřízeno.

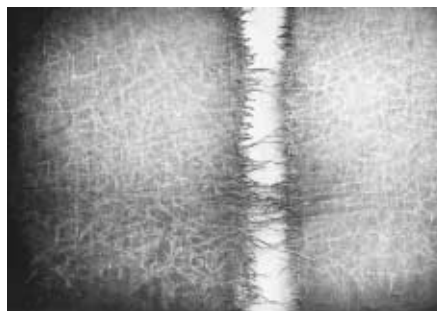
Konečnost individuálního a nekonečnost univerzálního bytí...

Organismus. Bolest a naděje. Srůstání.

Jizvy na těle či na duši. Naděje vykoupená bolestí. Přítomnost stínu dává vyniknout světu. Pokora a úžas před řádem bytí.
(poznámky autora na okraj výstavy)

Pod povrchem IV, 1989
olej 86 x 110 cm

Křehké vztahy, 1995
olej 90 x 135 cm

obraz vlevo:
Za oponou, 1995
olej 124 x 95 cm

NABÍDKA KOMORNÍ FILHARMONIE PARDUBICE

**komorní
filharmonie
pardubice**

33. KONCERTNÍ SEZONA 2001/2002

Komorní filharmonie Pardubice zařazuje v koncertní sezoně 2001/2002 pro velký zájem veřejnosti kromě dvou velkých abonentních cyklů A/C (10 koncertů - pondělky/středy - ty jsou již vyprodány) také Malý abonentní cyklus B (5 koncertů - úterky). Tento cyklus přivede na koncertní pódium mnoho hvězd vážné hudby, jakými jsou dirigenti Libor Pešek, Leoš Svárovský, Douglas Bostock (Velká Británie), či Jin Wang (Čína) a sólisté - znamenitý americký klavírista Eugen Indjic, flétnista České filharmonie Roman Novotný nebo violoncellista Michal Kaňka. V závěru koncertního cyklu B se představí v Mozartově Korunovační mši také vynikající královéhradecký pěvecký sbor Jitro. Na koncertech zazní hudba období baroka (Bach, Händel), ale také mistrovská díla klasicismu J. Haydna, W. A. Mozarta a L. van Beethovena. Chybět nebude ani hudba romantická (Dvořák, Čajkovskij, Schubert, Schumann) a své místo v dramaturgii má i hudba 20. století a výrazná díla soudobých českých autorů.

Koncerty se konají v Sukově síni Domu hudby v Pardubicích vždy v úterý od 19.30 hodin.

Komorní filharmonie Pardubice nabízí studentům Univerzity Pardubice možnost získání abonmá za výhodných podmínek (studentské slevy). Ceny abonmá se pohybují v rozmezí 200 - 400,- Kč.

V případě Vašeho zájmu se můžete obrátit na oddělení propagace a předprodeje vstupenek KFP, Dům hudby, Sukova třída 1260, 530 21 Pardubice, tel. 040/651 26 62.

MALÝ KONCERTNÍ CYKLUS B SUKOVA SÍŇ DOMU HUDBY V PARDUBICÍCH ÚTERKY - 5 KONCERTŮ

18. 9. 2001 - (B 1)

M. Ravel: Náhrobek Couperinův
P. I. Čajkovskij: Serenáda pro smyčce C dur, op. 48
W. A. Mozart: Symfonie C dur K. 425 „Linecká“
Dirigent: Libor Pešek

20. 11. 2001 - (B 2)

J. Boháč: Partita concertante
A. Dvořák: Serenáda pro smyčce E dur, op. 22
R. Schumann: Koncert pro klavír a orchestr a moll, op. 54
Sólista: Eugen Indjic (USA) - klavír
Dirigent: Leoš Svárovský

19. 2. 2002 - (B 3)

G. F. Händel: Concerto grosso d moll, op. 6 č. 10
C. Ph. E. Bach: Koncert pro flétnu a orchestr d moll
L. van Beethoven: Symfonie č. 4 B dur, op. 60

Sólista: Roman Novotný - flétna
Dirigent: Jin Wang (Čína)

23. 4. 2002 - (B 4)

W. A. Mozart: Idomeneo - předehra k operě K. 366
B. Martinů: Sonata da camera pro violoncello a komorní orchestr
F. Schubert: Symfonie č. 7 C dur

Sólista: Michal Kaňka - violoncello
Dirigent: Douglas Bostock (Velká Británie)

11. 6. 2002 - (B 5)

R. Schumann: Symfonie č. 2 C dur, op. 61
W. A. Mozart: Korunovační mše K. 317
Spoluúčinkuje: Královéhradecký pěvecký sbor Jitro
Sbormistr: Jiří Skopal
Dirigent: Leoš Svárovský

• studenti • studenti • studenti • studenti • studenti • studenti • studenti • studenti • studenti •

AIESEC Pardubice dosáhl mimořádných výsledků

Členové AIESEC právě přivezli do Pardubic cenu pro pobočku s největším rozvojem za období 2000/2001

Akademický rok 2000/2001 patřil k úspěšným rokům AIESEC Pardubice. Podařilo se nám vyslat 8 českých studentů na odbornou praxi do zahraničí (v předcházejícím roce 0), 4 zahraniční studenti přijeli do Pardubic (v předcházejícím roce 2), získali jsme statut plnoprávné pobočky AIESEC v České republice a ocenění - Cena pro pobočku AIESEC v České republice s největším rozvojem za období 2000/2001 a prezident pobočky Zdeněk Zabilanský byl zvolen osobností roku AIESEC v České republice.

Za výrazným nárůstem počtu vyslaných studentů stojí především práce Jana Valtery (student 5. ročníku FES), Vlastimila Kapsy (student 4. ročníku DFJP) a Anny Kaplanové (studentka 2. ročníku FES) týkající se organizace výběrového řízení, přípravy studentů a trpělivého vyhledávání praxí.

Naším problémem stále zůstává malý počet českých podniků, které by měly zájem poskytnout odbornou praxi zahraničnímu stu-

dentovi, protože omezuje i počet českých studentů, jimž bychom mohli zprostředkovat stáž v zahraničí. Cenné zkušenosti jsme získali v oblasti poměrně složité vízové problematiky a v komunikaci se zahraničními pobočkami AIESEC. S obojím se statečně „poprali“ Monika Hlávková (3. ročník FES), Iva Richterová (1. ročník FES), Jaroslav Chládek (2. ročník FCHT) a Inka Kleinová (2. ročník FHS).

Pro dosažení výše uvedených výsledků ve výměnných programech bylo nezbytné zrušit projekt Kontakt, náročný z časového a organizačního hlediska a na lidské zdroje, získat nové členy pro zajištění přežití organizace a změnit organizační strukturu pobočky. To vše by nebylo možné bez přispění a pomoci Univerzity Pardubice, Magistrátu města Pardubic, firmy Continental Teves Czech Republic Jičín, která se opakovaně stala naším hlavním sponzorem, a dalších partnerů.

Za zmínku určitě stojí i spolupráce mezi AIESEC Pardubice a Univerzitou Pardubice v rámci programu Socrates/Erasmus. Během roku jsme uskutečnili 2 společné informační schůzky pro studenty, na kterých se prezentovaly jak výměnné programy AIESEC, tak program Socrates/Erasmus. Univerzitu zastupovali pan prorektor pro vnější vztahy a rozvoj Jiří Málek a Karolína Kašparová z nově vzniklého Referátu mezinárodních vztahů. V zimním semestru jsme Univerzitu Pardubice pomohli postarat se o 2 řecké studenty. Velmi bychom chtěli poděkovat Fakultě humanitních studií za pomoc s jazykovými testy, které byly součástí výběrového řízení obou programů.

Nezbývá než popřát hodně úspěchu novému vedení AIESEC Pardubice pro období 2001/2002, jmenovitě Zdeňkovi Zabilanskému (prezident pobočky), Petrovi Hašplovi (vice-prezident pro finance), Ivě Richterové (vice-prezidentka pro přijíždějící studenty) a Anně Kaplanové (vice-prezidentka pro vyjíždějící studenty).

vedení AIESEC Pardubice 2000-2001

Pozn.: bližší informace o vyjíždějících a přijíždějících studentech naleznete na nástěnkách u posluchárny v budově DFJP

ZPRÁVA Z PRAXE

Kamila Zaňková
Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
3. ročník

BANCO BILBAO
VIZCAIA ANGERTARIA
Španělsko, Bilbao
duben, květen 2001

Díky mezinárodní studentské organizaci AIESEC a její milé pobočce v Pardubicích jsem dostala šanci vyjet z rodné země do zahraničí na pracovní stáž. Štěstěna si na mě vzpomněla v případě velmi pěkné praxe, která ve všem splňovala mé požadavky. Byla jsem rozhodnuta jet do jakékoliv španělsky mluvící země a po několika pokusech se mi podařilo získat praxi v samotném Španělsku.

Jednalo se o dvouměsíční stáž v jedné ze dvou největších bank Španělska, nedávno zfúzovanou BBVA (Banco Bilbao Vizcaya Argentaria). Centrála této banky je rozdělena mezi města Madrid a Bilbao. Mým osudem se stalo největší město Baskicka - Bilbao. Banka mi nabídla možnost strávit dva měsíce v samostatné části BBVA Bolsa, v překladu BBVA Burza, což je brokerský dům, obchodující jak se španělskými cennými papíry, tak se zahraničními. Jeho

pozice se odvíjí od tržní pozice banky, opět jeden z největších obchodníků s CP ve Španělsku, člen burzy v Madridu, Bilbao, Barceloně, Valencii a také burzy německé.

V průběhu praxe jsem prošla všemi odděleními této organizace, navíc jsem se mohla podívat do budovy burzy v Bilbao a zúčastnila jsem se velmi atraktivní prezentace textilního obchodního řetězce INDITEX. Tato společnost právě vstupovala se svými akciemi na všechny španělské burzy a investoři byli plni očekávání vysokého zhodnocení investic. Jejich naděje se splnila se vším všudy, první den po vstupu na burzu kurz akcií INDITEXu stoupl asi o 22 %. V té chvíli jsem jen litovala, že jsem se té akce také nemohla zúčastnit (ze dvou důvodů: zahraniční fyzické osoby přímo investovat nemohly a druhý důvod – maličkost, ale přece – minimální investice 200.000,- peset, což je asi 45.000,- Kč).

Abych se ale vrátila k podstatě věci. BBVA Bolsa má asi 40 pracovníků (plus ještě spoustu technických, ale ty nepočítám) a 7 oddělení. Front Office, asi nejatraktivnější pro většinu – samotní makléři či operátoři. Když sedíte u stolu se 4 počítačovými obrazovkami, s efektními sluchátky na uších a všude řinčí telefony s pokyny k nákupům a prodejům akcií, tak to strhne asi každého z vás. A pak ta poněkud „nudnější“ část, kompenzace a likvidace, otázka depozita, operační oddělení, které spojuje brokera s burzou a oddělení administrativy a účetnictví. Tato oddělení se vyznačují tím, že tam na vás lidi mají více času a nevykládají vám jen ty povinné záležitosti pracovní, ale konzultují s vámi vaše zážitky z místní gastronomie, zda jsou hezčí ty jejich španělský nebo český muchachos nebo co jste dělali zajímavého o víkend. Víte například, jaký je rozdíl mezi modrými a bílými rybami (pescado blanco y pescado azul)? Viz obrázek, poznáte je podle tvaru ocasu:

Ocas zakřivený: ryby bílé,

Ocas rovný: ryby modré

např. merluza, velmi typické baskické bacalao, atd.

např. tuňák, sardinka,...

To bylo jen tak pro zajímavost, důležité je upozornit na formu mé praxe. Člověk sice řekne pracovní stáž, ale konkrétně v mé firmě (myslím, že to je ale v každé firmě a zemi jiné) jsem já sama nepracovala. Že by mi někdo dal počítač, telefon, stůl a makej, tak natolik mi nedůvěřovali. Ono se není co divit, tam sice všechno vypadá jen jako nějaká čísla, ale občas si člověk musí uvědomit, že ty miliony jsou peníze a že má dost velkou zodpovědnost. Takže jak

jsem procházela odděleními, šéf každého oddělení mi řekl všeobecně, čím se on a jeho lidé zabývají, a pak mě přidělil k jedné či více osobám. Ty mě potom již vysvětlovaly konkrétní úkony a operace, které v rámci své pracovní činnosti vykonávají. Tedy jakási konzultační forma (člověk by se měl co nejvíc ptát), když trochu chápete, o co jde, tak vás to nechají párkrát zkusit samostatně (ale s přísným dohledem). No, a když si myslíte, že už jako byste tam mohli pracovat, postupujete o oddělení dále.

Nasbírala jsem tam skutečně spoustu nových informací, teoretické znalosti měly hodně daleko k mým nynějším praktickým. Ráda bych vše využila příští rok pro sepsání diplomové práce.

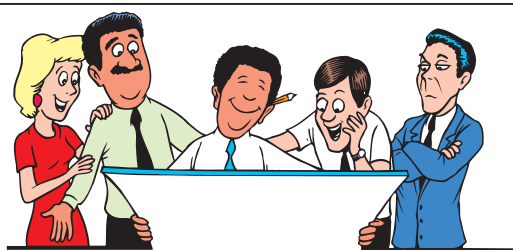
Abych nenudila jen tou odbornou stránkou věci, je záhodno také pohovořit krátce o volném čase a samozřejmě ubytování. Místní AIESEC, tvořil ho pouze jeden člověk, zato ale velmi schopný a šikovný, mi zařídil společné ubytování v tzv. studentském bytě. Byt 4 + 1 jsem obývala společně se štíhlou míšenkou Brazilkou Danielou, která tu již byla na praxi přede mnou (také v bance, ale v oddělení zahraničním), usměvavou až praštěnou Francouzku Audrey a neustále někde „pařící“ Italkou Marií. Ty dvě poslední tu byly přes výměnný program Socrates, studovaly na místní soukromé univerzitě. Nájem pro každou činil 23.000,- peset (asi 5.000,- Kč) plus výdeje za elektřinu, odpad a plyn (asi 800,- Kč). Asi bych měla říci, kolik činil můj měsíční plat. Stipendium, které jsem dostávala od banky, bylo ve výši minimální měsíční mzdy ve Španělsku, 75.000,- peset (asi 16.500,- Kč). I když jsou ve Španělsku vyšší životní náklady (1,5 až 2 násobek nákladů v Čechách), lze s touto částkou celkem v pohodě vyjít, případně i cestovat po okolních zajímavých místech o víkendech.

Co se týče kulturního šoku, tak určitě nastal, ale vzhledem k tomu, že jsem již několikrát ve španělském království působila a pořád je to Evropa, tak nebyl příliš významný. Alespoň ne co se týče španělské kultury. To jsem spíše měla šok z té kultury brazilské, no spíše tedy naopak brazilská kultura měla šok ze mě. Pro Danielu například byl nepříjemně udivující fakt, že si Češi rádi s chutí schroustnou ke svačině čerstvou mrkev či jablko. Na konci pobytu jsme ale karotku už chroustaly spolu.

Jinak co se týče typických vlastností Španělů, tak vás jistě upoutá, že rádi chodí velmi pěkně upraveni a oblečeni. Horentní sumy každodenně vydané za drahé oblečení je toho důkazem. Bankovní kultura vyžadovala pro pány oblek a košili, nejlépe od krejčího, pro dámy kostýmek a koženou kabelku s obuví ve stejné barvě (právě frčela červená, velbloudí a tmavě modrá barva). Hispánský a baskický národ si potpří na chutnou stravu, dva chody, zákusek a kávu. V jejich kuchyni se ale vyskytuje méně tuků, hojně používaný olivový olej vřele doporučují. Výsostně postavení mají ryby a všelijaké mořské havěti a tzv. tapas, česky jsem to nazvala jednohubky na milion způsobů, škebličky pokapané citronem, kalamáry s langustami na špejli (brochetas), šneky mořské i polní v pikantní červené omáčce, atd. Vše doplňuje moře zeleniny a ovoce a také bílý španělský chléb, něco jako naše veka. Našeho výborného českého tmavého chleba jsem se na ty dva měsíce musela zříci. Mezi nápoji kraluje samozřejmě víno a vinné lihoviny, dobré je jablečné pivo sidra a z tvrdého alkoholu doporučuji sladký, ale voňavý pacharán (takové babské pití). Pivo je populární spíše mezi mládeží, je mnohem slabší než to naše a pije se spíše v parných letních dnech na osvěžení.

Na závěr snad již jen stručné hodnocení, které vám je jistě jasné již od začátku této zprávy. Jsem velmi spokojena jak s odbornou úrovní praxe (to pro mě bylo velmi důležité), tak se střetem jiných kultur, poznávání nových zvyků, přátel, jídla, „pařeb“, historických památek, jazyků, národní hrdosti, panenské horské přírody, plážemi a mořem, deštivých počasím v Bilbao, španělskou otevřeností a pohostinností, , mám pokračovat?

Kamila

**STUDENTSKÁ RADA
UNIVERZITY PARDUBICE**

zve na

**diskusní setkání studentů
s představiteli univerzity
a vedením Správy kolejí a menzy**

které se uskuteční
v úterý 22. května 2001 v 17 hodin
ve videoklubu pavilonu C kolejí (1. poschodí)

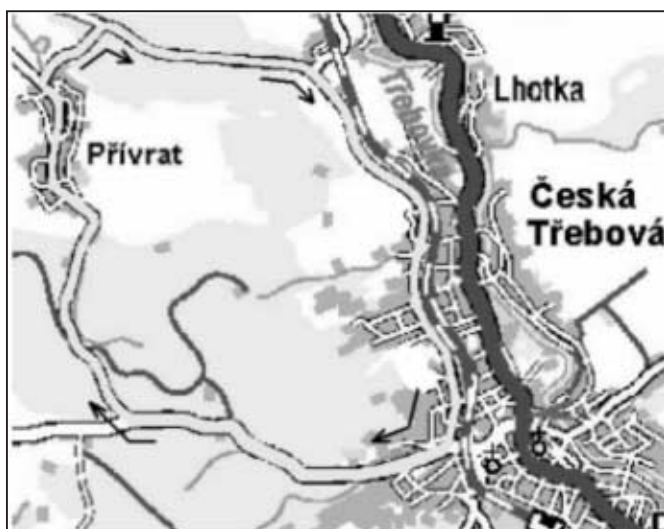
.....
přijďte se zeptat na to, co vás zajímá
přijďte si popovídat o tom, co vás těší i trápí

Beseda vedení Univerzity Pardubice se studenty

Na úterý 22. května zorganizovala Studentská rada Univerzity Pardubice, která je oficiální reprezentací a zástupcem studentů univerzity a která se skládá z volených studentských senátorů univerzity a fakultních akademických senátů, diskusní setkání s vedením univerzity a Správy kolejí a menzy. Ve videoklubu pavilonu C kolejí studenti od 17 hodin diskutovali s rektorem univerzity prof. Ludwigem, prorektorem pro vnitřní záležitosti doc. Caklem, kvestorem Ing. Bukačem a ředitelkou kolejí a menzy Evou Skokanovou o věcech, které je zajímají, těší i trápí, co a jak zlepšit na studiu i podmínkách studentského života v univerzitním kampusu v Pardubicích. Neformální setkání představitelů vysoké školy se studenty, která jsou takto čas od času organizována, přináší vždy podnětnou diskusi a užitečné informace oběma stranám.

(vv)

• sport • sport • sport • sport • sport • sport • sport • sport • sport • sport • sport • sport • sport • sport • sport •

trasa 1. ročníku Šlapohybového klání

1. ROČNÍK ŠLAPOHYBOVÉHO KLÁNÍ V ČESKÉ TŘEBOVÉ

Všichni závodníci, hojně zastoupení jak zkušenými členy pedagogického sboru, tak bojovnými studenty, zdolali vytyčenou trasu s vypětím všech sil, ale po dojezdu se svorně shodli na tom, že příští ročník šlapohybového klání si zaručeně nenechají ujít.

Vyhlášení výsledků a slavnostní udílení diplomů proběhlo již v poklidné atmosféře malebné venkovní restaurace. Jistě jste zvědaví na vítěze, ale jména ode mě nečekejte. Nebylo jediného vítěze. Vítězi se stali všichni ti, kdo se rozhodli zúčastnit se tohoto náročného, ale i krásného prvního ročníku šlapohybového klání.

Ing. Pavel Škořepa
doktorand DiP DFJP Česká Třebová

Je 12. června roku 2001. Na startu letošního již prvního ročníku „šlapohybového klání“ v České Třebové, pořádané doktorandy oboru Dopravní prostředky na Dislokovaném pracovišti DFJP, se sjíždí okolo 15-ti udatných jezdců se svými speciály, aby změřili síly na trati přes hory přes dolů, Přivrat a Českou Třebovou. Trať byla vybrána obzvláště pečlivě po cestách necestách, sjízdných na šlapohybech poháněných vlastní silou.

Pokynem ke startu se stává sluneční posel, který pronikl clonou líně se převalujících mraků, každou chvíli hrozících zkropit zem dešťovými kapkami.

A již je tu start. Na obtížnou trať vyráží první závodník a další ho následují v rychlém sledu dvouminutových intervalů. Již nedaleko za startovní páskou se, podle očekávání, odehrávají souboje nejen mezi samotnými jezdci, ale i uvnitř nich – souboj mezi fyzickými silami a psychickou odolností. První úsek trati je natolik náročný a strmý, že kromě jezdců se sem odváží pouze horští vůdci a nepočtené skupinky Šerpů. Po zdolání náročného stoupání čeká na závodníky krkolomný sjezd, kdy musí vynaložit všechn svůj um a dovednosti, aby své speciály udrželi na nerovných horských stezkách.

nervozita před startem - kdepak mají bezpečnostní helmy vedoucí DiP DFJP doc. Zelenka, prorektor univerzity pro vzdělávání a vědu doc. Janda či prof. Izer?

BASKETBAL

VÝBORNÁ SEZÓNA PARDUBICKÝCH VYSOKOŠKOLÁKŮ V KOŠÍKOVÉ

Ve školním roce 2000 - 2001 vyhrálo družstvo košíkářů univerzity oblastní přebor vysokých škol, který se konal 29. března 2001 v Liberci.

Tímto vítězstvím se družstvo přímo kvalifikovalo na Akademické mistrovství Čech, které se konalo 9. a 10. května v Ostravě. Bohužel družstvo nepředvedlo optimální výkon a skončilo na 5. místě. Po turnaji jsme si všichni slíbili, že v příštím roce se opět pokusíme probjovat na AM a konečné umístění zlepšit alespoň tak, aby odpovídalo skutečné hráčské kvalitě družstva.

Univerzitu reprezentovali:

1. Skalecký, FES
2. Rychtera, FHS
3. Barteldi, FES
4. Tušl, FHS
5. Vorlíček, FES
6. Keder, FChT
7. Valenta, FES
8. Pokorný, DFJP
9. Skupil, FChT

UNIVERZITA PARDUBICE BOJOVALA VE FINÁLE V HOLANDSKU

horní řada zleva: Keder, Rychtera, Novák, Arvai, Stria, Tušl
sedící: PaedDr. Vašíček, Habich, Skalecký, Miřejovský, Ing. Večeřa,
řidič Voldán

Výběr basketbalistů Univerzity Pardubice se na sklonku května zúčastnil v nizozemském městě Utrecht XII. ročníku turnaje Mega International Tournament 2001. Naše výprava si přivezla skvělé zážitky. Tím prvním mimořádným zážitkem byl pobyt v nádherném univerzitním komplexu všech fakult včetně sportovišť, o jakém se

nám v Čechách ani nemůže zdát; druhým pak byl sportovní úspěch, neboť se naše družstvo probjovalo až do finále s výběrem osmi amerických univerzit. Celkové druhé místo v silné konkurenci bylo skvělým úspěchem a snad i proto přišlo pozvání od pořadatelů i na příští rok.

Turnaj se hrál v šesti základních skupinách, z nichž ti nejlepší postoupili do východní a západní konference. Univerzitní tým svoji východní konferenci vyhrál, když postupně porazil družstva: Utrechtu I, Arriby, Amsterdamu, Manchesteru, Kehtny a BZ'72 a remizoval s družstvem Oxford Brooks. V semifinálovém play off pardubický tým zvítězil o čtyři body nad nejlepším nizozemským týmem Prisma Utrecht, ve finále pak prohrál s výtečným americkým Athletes H 74 : 104. Ještě před finále se střetly výběry obou konferencí, když tu východní vedl Ing. Miroslav Večeřa z pardubické univerzity a členem tohoto výběru byli i Rychtera a Stria. Turnaje se zúčastnilo 40 mužských a ženských akademických týmů z celé Evropy i z USA. Pardubická výprava si přivezla hodně skvělých zážitků a nejen podle sportovního výsledku výtečně reprezentovala univerzitu i město. Všichni účastníci zájezdu děkují vedení univerzity, Univerzitního sportovního klubu a katedry tělovýchovy a sportu za finanční podporu, řidiči panu Voldánovi pak za bezpečnou a rychlou dopravu.

PaedDr. Jan Vašíček - Katedra tělovýchovy a sportu UPa
Ing. Miroslav Večeřa, CSc. - Univerzitní sportovní klub

GTS international

... svět cestování pro studenty a mládež

Držitelům karet ISIC (studentské), ITIC (učitelské) a IYTC (karty mládeže) nabízíme

CENOVĚ ZVÝHODNĚNÉ SLUŽBY:

- LETENKY DO CELÉHO SVĚTA
- AUTOBUSOVÉ JÍZDENKY
- CESTOVNÍ POJIŠTĚNÍ GENERALI
- TELEFONNÍ X-KARTY
- JAZYKOVÉ KURZY
- PRACOVNÍ POKYTY PRO STUDENTY (USA, KANADA, FRANCIE)

... další informace na WWW.GTSINT.CZ

nebo přímo v našich pobočkách

Pardubice Aula Univerzity Pardubice, tel: 040/6036685-6

Hradec Králové Gočárova 480, tel: 049/5515825-6

KONTO GAUDEAMUS

Konto Gaudeamus je konto speciálně připravené pro studenty.

Účet slouží k pravidelnému i nepravidelnému ukládání úspor, k realizaci hotovostních a bezhotovostních plateb nesouvisejících s podnikáním.

Komu je konto Gaudeamus určeno?

- konto Gaudeamus je určeno fyzickým osobám občanům splňujícím následující podmínky:
- trvalý pobyt na území České republiky
- věk od 18 do 26 let
- jsou studenty řádného nebo kombinovaného studia na střední škole (studium zakončené maturitní zkouškou), vyšší odborné škole, konzervatoři, vysoké škole a studenty postgraduálního studia na vysoké škole v ČR

Co Vám konto Gaudeamus umožní?

- Zdarma získáte mezinárodní elektronickou platební kartu Styl kartu Maestro.
- Konto Gaudeamus je úročeno vyšší úrokovou sazbou.
- Účet si můžete založit bez počátečního vkladu.
- Po 3 měsících vedení účtu si můžete zažádat o nezajištěný debet ve výši 5 000 Kč.
- Součástí konta Gaudeamus je Expresní linka KB zdarma po celou dobu vedení účtu.
- Možnost zadávání plateb SIPO.
- Možnost placení poplatků za služby TELECOM.
- Zadávání stálých plateb nebo provedení jednotlivých a hromadných příkazů k úhradě.
- Každoročně je na konto připisována úroková prémie, jejíž výše po zdanění činí 333,- Kč.

Jaké jsou úvěrové podmínky?

- minimální výše úvěru je stanovena na 30 000 Kč
- maximální výše úvěru je stanovena na 150 000 Kč
- minimální doba splatnosti je 6 měsíců

Tento úvěr je možno čerpat jednorázově (převod na konto Gaudeamus, případně na jiný nepodnikatelský běžný účet vedený KB), nebo i postupně (každoroční převod na konto Gaudeamus dle požadavků klienta).

Co je Expresní linka KB?

Expresní linka KB je moderní služba, která Vám umožní 24 hodin denně provádět běžné bankovní operace prostřednictvím telefonu.

Výhody Expresní linky KB

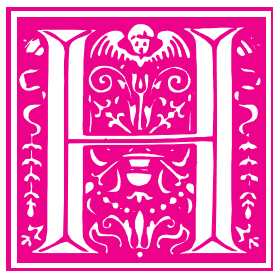
- bezplatné volání z libovolného místa na území ČR 24 hodin denně po celý rok
- z pevného nebo mobilního telefonu na bezplatné telefonní číslo 0800 11 11 24

Co Vám Expresní linka nabízí?

- informace o zůstatcích a pohybech na účtu
- pravidelné zasilání SMS zpráv o stavu Vašeho účtu
- možnost zadat, zrušit či změnit trvalý příkaz k úhradě, včetně plateb SIPO a telekomunikačních poplatků
- zasilání minivýpisů z Vašeho účtu
- založení termínovaného účtu
- zadání příkazu k úhradě
- a mnoho dalších služeb

Podrobnější informace získáte

- ve všech prodejních místech Komerční banky
- na bezplatné lince KB: 0800 11 10 55
- na internetu: www.kb.cz

radý Vildštejn a Oheb,

aneb o Hrabišovi z Vildštejna a o Ješíkovi z Ohbi

2. část

Píše se rok 1317 a v Čechách a na Moravě je opět neklid. Jedním z protagonistů událostí je Jindřich z Lipé z rozrodu Ronovců erbu zkřížených ostrvů, muž, jenž se objevuje na scéně v době smrti Václava III. a neopouští ji až do sklonku let dvacátých. Bez velkého přehánění lze o něm mluvit jako o nekorunovaném králi vedle Jana z Lucemburku, až do té podrobnosti trochu pikantní - lože sdílela s Jindřichem z Lipé také královna, dokonce dvojnásobná, Alžběta Richenza zvaná Eliška Rejčka, s níž se Jindřich sblížil po smrti krále Rudolfa I.

Pečeť Jindřicha z Lipé na listině z 5. června 1316. František Beneš: Pečetě v českých zemích.

V zápasu o moc Jindřich nejprve opustil stranu Jindřicha Korutanského a přidal se ke straně lucemburské, nevydržel však u ní dlouho a nacházíme jej nyní, v roce 1317, jako předáka skupiny urozených, jež opovídá Janu z Lucemburku nepřátelství a hlásí se se svými lidmi a s hrady do služeb rakouského vévody Friedricha a tyrolského vévody Jindřicha Korutanského, jež pokládají za legitimního českého krále; v zemi je opět jednou - nikoliv poprvé a zdaleka ne naposledy - občanská válka.

Znovu se tím ocitáme na hradě Vildštejně, jenž je jednou z pevností odbojníků, protože členem šlechtické skupiny Jindřicha z Lipé je i Hrabíše z Vildštejna. Velké bitevní srážky ovšem tato válečná kampaň nepoznala, byla to válka drobná, to jest válka bez velikých bitev, leč válka ještě snad ničivější, protože nepostihovala ani tak vojska, jako drobného člověka.

Nechme hovořit dva soudobé prameny, jeden vyprávěcí, druhým je úřední zápis. *Války bohužel se množí a nekonečný počet lidí se stává chudáky a žebráky*, říká Petr Žitavský v *Chronicon Aulae regiae*.⁵⁾ Úřední zápis, půhon čili žaloba je konkrétnější, jmenuje osoby, jež známe, místa, jež existují a dokonce - což je téměř neuvěřitelné - v místní tradici lze stopy těchto událostí postihnout dodnes. Půhon zní: *Hrabissius de Pabyenicz conqueritur super Hermannum de Kostela, Wilhelmum de Nemoysicz, quia fecit sibi dampnum per incendium ignis in Czietkowie et Nerozhowicz, hereditate sua. Perdicio domibus, diversis domesticis rebus...*⁶⁾ (Hrabíše z Paběnic stěžuje si na Heřmana z Kostela a Viléma z Nemošic, že mu učinili škodu pohromou ohně na Cítkově a na Nerozhovicích, na dědictví [= na majetku] jeho. [Stěžuje si, že] byly zničeny domy a různý domácí inventář...).

Citovaný úryvek je zcela srozumitelný. Je to půhon, to jest žaloba, vložená v roce 1318 do zemských desek, to jest knih zemského soudu, půhon na Heřmana z Kostela a Viléma z Nemošic, že vplenili Cítkov a Nerozhovice, dvě vesnice patřící Hrabišovi z Paběnic.

Kostelec u Heřmanova Městce. Sídlo Heřmana z Kostela v jednom opevněném komplexu s kostelem sv. Petra a Pavla. Vnitřní příkop na jižní straně areálu. Dnešní stav. Snímek Jaroslav Teplý.

Heřman z Kostela byl v této válce spojencem krále Jana z Lucemburku a Hrabišův statek plnil tudíž v králových službách, protivníky byly šlechtické skupiny a Hrabíše z Vildštejna patřil ke skupině okolo Jindřicha z Lipé. Útoku na hrad Vildštejn s cílem zteče hradeb a dobytí hradu se asi Heřman odvážit nemohl, protože na takový podnik vlastních sil dost neměl, zda byly k dispozici větší síly královy, nevíme. Tudíž byla znepokojována a pustošena Hrabišova držba, jeho vesnice tak, jak se ostatně tehdy vedly všechny války.

Mluvíme o hradě Vildštejnu, ale s ním sousedící hrad Oheb jsme dosud nezmínili, a to z dobrého důvodu, na hoře Oheb žádný hrad tehdy ještě nestál. To víme bezpečně, protože nás došla listina z 10. února 1315, již Hrabíše z Paběnic namísto soudem mu přiřknuté peněžní částky přijímá (toto oboustranné přijatelné řešení zprostředkoval Oldřich z Paběnic) od Vilémovského kláštera do zástavní držby horu Oheb, v listině si klášter výslovně jako podmínku zástavy stanovuje, že Hrabíše na hoře Oheb nepostaví hrad.⁷⁾

Zeptáme se tudíž, proč se vůbec uvažovalo o možné stavbě hradu, proč by byl býval měl Hrabíše hrad stavět (měl přece v sousedství Vildštejna) a k čemu tedy konec konců horu Oheb potřeboval? K přeměně na pole se ten skalnatý, větrům vystavený ostroh příliš nehodí. Soudím, že zájem Hrabišův tkvěl jinde. Známe-li konfiguraci terénu, v němž dnes stojí oba hrady, a víme-li nadto něco o obléhání fortifikací ve středověku, vidíme ihned, že hrad Vildštejn byl sice propojením přírody s lidskou rukou velmi dobře opevněn, ale měl jedno slabé místo, jímž je plošinaté temeno hory Oheb, ležící výše, než je skála Vildštejna. Kdyby byl Vildštejn obléhán a kdyby nepřítel použil temene hory Oheb jako palebného postavení obléhací prakové střelby, bylo by obhájčům Vildštejna krušno. (Mimo chodem, máme tu oporu pro domněnku, že hrad Vildštejn je podstatně starší, totiž z doby, kdy ještě nebezpečí této obléhací prakové střelby tolik nehrozilo.) A protože se čekaly časy neklidné, protože

Hora Oheb. Pohled od severu. Snímek Jaroslav Teplý.

Hrabiše je straníkem nepokojného a zároveň i mocichtivého Jindřicha z Lipé, je nutno připravit se na všechny možnosti. Jednou z nich je i ozbrojený konflikt, v němž může být hrad Vildštejn obléhán. Znamená to ovládat horu Oheb, bude-li třeba, postaví se tam opevnění, byť dřevěné a tedy provisorní, nikoliv zděný hrad. Takto si lze vysvětlovat Hrabišův zájem o horu Oheb; snad s tím vším souvisí i půjčka peněz, Hrabišovi tehdy poskytnutá.⁸⁾

Hrabiše podmínku zástavní smlouvy dodržel a na hoře Oheb hrad nepostavil. To víme z listiny vydané 17. října 1348 jeho syny, Petrem z Paběnic a Oldřichem z Vildštejna, již horu Oheb, na níž podle zástavní dohody nebyl postaven hrad, původnímu vlastníkovi, Vilémovskému klášteru, bratři horu Oheb vracejí.⁹⁾

Jako poslední z rodu štítu o čtyřech polích na Vildštejně vystupuje v roce 1382 Hrabiše z Vildštejna, jinak z Paběnic.¹⁰⁾ O rok později potkáváme na Vildštejně purkrabího jménem Beneš, aniž se dozvídáme, kdo hrad držel.¹¹⁾ K rodu štítu o čtyřech polí však Beneš asi nepatřil.

Zcela jistě pak k rodu z Paběnic nepatřil držitel hradů Vildštejna a Ohebu na přelomu čtrnáctého a patnáctého století, *Jessik z Popowcze na Wilstheyne* z listiny z 12. října 1404, zvaný v deskových protokolech z 13. března a 28. září 1405 také *Jessiko de Oheb* a *Jessik de Popowcze et Oheb*.¹²⁾ Pečetě znamením hrabí, patřil ke starobylému rozrodu Hrabišiců.

Tyto deskové protokoly jsou první zmínkou písemných pramenů o hradu Ohebu, vznikl tudíž tento hrad mezi roky 1348 a 1405. Lze pak toto období členit ještě na úseky 1348 - 1387 a 1387 - 1404. Pro prvnější z těchto úseků bychom vznik hradu připisovali nejspíše Vilémovskému klášteru, protože hrady stávaly i na statečích klášterních. V tom druhém časovém úseku bychom vznik hradu Oheb mohli připsat možná i Ješkovi z Vildštejna a počátek tohoto hradu bychom pak vlastně spojovali s válkami z přelomu čtrnáctého a patnáctého století, jež Václav IV. vedl se šlechtou. Je to však pouze kombinace z předpokladů, byť pravděpodobných. Jisto jest pouze to, že z března a září roku 1405 máme ve shora citovaných pramenech první zmínku o hradu Ohebu spojenou s hradem Vildštejnem, jakož i to, že Ješík se psal po obou hradech a tudíž také oba hrady držel. Nevíme ovšem, zda byl pouze držitelem zástavním, nebo zda měl - na Vildštejně ovšem - alespoň díl práva vlastnického. Praměny jsou v tomto směru nejenom skoupé, ale v tom málu i poněkud protimluvné.

Poznamenejme tu snad, že Ješík by byl na Vildštejně držební díl mít mohl, nejspíše by byl dílem zděděným. Zato Oheb povstal na půdě Vilémovského kláštera, i když jeho přímým držitelem mohl být i král. Ješek - přes predikát *de Oheb* - pak mohl být pouhým purkrabím. Pramenná základna však je - jak již bylo řečeno - velmi skoupá.

Když v letech 1411 - 1417 dvorský soud projednával po Ješkovi z Popovce a z Vildštejna odúmrtí,¹³⁾ vystoupil jako jeden ze zájemců o část odumřelého zboží také litomyšlský biskup a řekl o nebožtíkovi, že za života byl Ješík *homo maleficus*. „Maleficus“ v klasické latině znamená „zločinný“, Ješík byl tudíž člověkem zločinným? Kdo byli ti dva mužové, litomyšlský biskup a Ješek či Ješík z Popovce, zvaný též z Ješík z Vildštejna a Ohbi? Proč nedbal litomyšlský biskup zásady „O mrtvých nic než dobré?“

Popovec, tvrzniště. Torso tvrzniho pahorku, pohled k severozápadu. Dnešní stav. Snímek Jaroslav Teplý.

Původ nejprve litomyšlského a posléze olomouckého biskupa Jana dobře neznáme, ale jeho současníci si (nejméně jednou, pokud víme) dovolili narážku, z níž někteří historikové vyvozují, že biskup Jan byl levobočkem moravského markraběte Jana Jindřicha, tudíž mužem s královskou krví Lucemburků v žilách. Zůstává sice toto mínění pouhou domněnkou a je pravděpodobné, že o biskupovi kolovalo takových závistivých klevet víc, ale v každém případě byl biskup Jan muž rozhodný, bojovný a také ambiciózní; to poslední soudíme podle jeho kariéry, stal se posléze biskupem olomouckým, ty prvnější vlastnosti podle toho, co o něm čteme v olomouckém Granum katalogu, totiž že *...byl to nejenom biskup, ale i statečný voják a vladař... sedě na obrněném koni, neváhal se utkat s houfy bludařů, pročež obecně zván byl Janem Železným*.¹⁴⁾ Poznáváme z toho také, že biskup Jan byl rozhodným odpůrcem husitismu.

Pečeť Jana Železného na listině z 24. října 1393. Jiří Spěvák: Václav IV. Praha 1986.

Podle slov biskupových byl tedy Ješík z Popovce a z Vildštejna *homo maleficus*, jenomže slovo *maleficus* má ve středověké latině sémantický rozsah širší, neznamená jenom „zločinec“ jako v latině klasické, ale zahrnuje i pozemské ztělesnění ďábla, nebo také, a to nejčastěji, ďáblova služebníka v podobě čarodějného a zároveň i zločinného černokněžníka.

Chtěl tudíž zřejmě Jan Železný oním slovem *maleficus* implicitně vyjádřit, že vedl boj nejenom se šlechtickým lapkou, ale také se silami ďábovými. Vedl ten boj jednak jako kněz mocí svého apoštolského posvěcení, ale vedl jej také, třebaš byl knížetem duchovním, prostředky pozemskými, zbrojnou mocí. Jan Železný totiž, jak

vypověděl do protokolu dvorských desek, jednu z Ješíkových fortifikací, tvrz Pušice ...*sumptibus suis et expensis acquisivit alias dobyt* (vynaloženými svými náklady získal, jinak [řečeno] dobyt). Jak vidíme, pro precizní vyjádření domácí reality si písař dvorských desek nejednou vypomohl výrazem z jazyka jednacího, domácího, z češtiny.

Další účastníci odúmrtího jednání, bratři Vilém a Jan z Chlumu, prohlašovali před dvorským soudem, že Jan Železný drží kdysi Ješíkovu tvrz Pušice již během sporu o odúmrtí a podle nich neprávem. Věc vypadá tak, že biskup Jan tvrz Pušice dobyt (muselo o být mezi 15. srpnem a 12. říjnem 1404) a když Ješík několik let potom (jeho smrt padá do roku 1409) zemřel, snad Jan Železný tvrz svými lidmi obsadil, maje o ni - jak soudím - zájem nejenom jako o hmotný majetek, ale i z příčin vojenských, protože to byla tvrz velmi pevná.

Pečeť Viléma z Chlumu na Košumberku na listině z 22. dubna 1412.
Jiří Spěvák:
Václav IV. Praha 1986.

O tvrz Pušice se ovšem ucházeli také bratři Vilém a Jan z Chlumu, kteří však neměli zájem jenom o tvrz, ale o celý po Ješíkovi odumřelý statek, jehož vesnicemi chtěli zaokrouhlit svoji sousedící držbu, statek hradu Košumberk. Václav IV. jim byl zavázán za vojenské služby ve zmíněných domácích válkách, a tak také bratři dostali vše, co bylo po Ješíkovi povoláno s tím, že za tvrz Pušice biskupu Janovi zaplatí odpustně.

Tvrziště v Pěšicích (Pušice jsou nyní Pěšice) je rozměrově nevelké. Věžovitá budova, jež na tvrzni akropoli stála, dávno již zmizela, protože Pěšičtí ji rozebrali jako stavební materiál, a tak pouze ojedinělé kameny, nesoucí na sobě dosud stopy malty, dokládají, že tvrz byla stavbou zděnou. Obhlížíme-li tvrziště, vidíme velmi hluboký příkop a svahy vnějšího valu, jenž na západní straně strmě padá do hlubokého údolí Řepnického potoka, chránícího tvrz lépe než všechna umělá opevnění. Vůbec celé terénní situování této fortifikace prozrazuje důmyslného jak stavebníka, tak stavitele (nejspíše to byla jedna a tatáž osoba), takže snáze pochopíme, že dobývání i tak malé tvrže nemuselo být pro Jana Železného zcela snadné.

Hrad Košumberk. Letecký snímek směrem k severovýchodu. Prodejná pohlednice.

Pěšice, tvrziště. Vlevo část tvrzního pahorku, vpravo příkop na jižní straně. Dnešní stav. Snímek Jaroslav Teplý.

Spojení Ješíkovo s nečistými silami zásvětna asi hledat nebudeme, nevylučující tím ovšem ani jeho možnou pověřivost, ani jeho právě tak možný sklon k magickým praktikám, již proto ne, že ani jedním, ani druhým by mezi svými současníky přílišnou výjimku netvořil.

Ale právě tak jako Ješík nebyl černokněžníkem, nebyl ani zločincem, alespoň ne ve středověkém právním smyslu, pokud ovšem svým protivníkům nepřátelství řádně opověděl.

Pokud nepřátelství opověděl (o jeho synu Borešovi, jehož bojová družina pracovala s družinou Ješíkovou, to víme zcela bezpečně, protože jeho opovědný list je dochován), mohl s protivníky vést válku všemi válečnými způsoby v oné době obvyklými, to jest také lapkováním i olupováním jich a jejich lidí. Nezní to ani příjemně, ani humánně, ale která válka kdy se vedla humánně a která válka kdy nebyla zároveň lupičstvím?

Válka, o níž tu mluvíme, byla válkou vedenou králem Václavem IV. proti panské jednotě a s ní spojenými některými členy lucemburské rodiny. Jinak řečeno, byla to válka o moc mezi šlechtickou skupinou, činící si nárok na spolurozhodování či rozhodování ve státě a spojující se s královými příbuznými, a mezi králem, činícím si nárok, svobodně si vybírat ty, o něž se chce opírat a s nimiž chce vládnout (že patrně osobně milý, leč poněkud slabošský a k vínu inklinující Václav vládnout neuměl, je otázka mimo rámec našich rozkladů o obou hradech).¹⁵⁾

Na druhé straně nelze ovšem nevidět, že Václav měl úlohu nelehkou, že boj mezi panovnickou mocí na straně jedné a vůlí k moci šlechtické obce na straně druhé se ve středověkém českém státě táhnul od raného středověku a že pouze dočasně byl utlumen Karlem IV. Snaha panské jednoty tedy nebyla ani ničím novým, ani ničím mimořádným a je v našich dějinách jevem stálým.

V těchto válkách stál Ješík z Popovce a Vildštejna se svou bojovou družinou a se svými syny a s jejich bojovými družinami na straně krále Václava IV., nepochybně jako námezdný bojovník. Přímý pramenný doklad o Ješíkově účasti na králově straně dochován však není (o jeho synech ano), proto i zde kombinujeme z pravděpodobných předpokladů. Do jaké míry Ješík a jeho synové do těchto zápasů vložili své osobní politické přesvědčení, prameny přímo neříkají, ale bez alespoň jisté míry sympatií jejich účast na straně krále Václava asi myslitelná nebyla.

Pramenných zpráv, nejenom o Ješíkovi, ale vůbec zpráv podrobnějších a zejména zpráv vyprávěcích pramenů o osobách a dění oněch zápasů mnoho není, v pramenné základně českých dějin pro předhusitské období bolestně postrádáme především zdroje vyprávěcí. Proto také pohled, jež tímto medailonem předkládáme, je utkáán především z pramenů povahy věcné a z pramenů hmotných; doslova utkáán, neboť výsledek musí se čtenáři jevit tak, jako bychom osoby a děje viděli za tylovým závojem.

Podle erbovního znamení hrabí patřil Ješík k rozrodu, jemuž moderní česká historiografie od časů Františka Palackého říká Hrabšiči. První historicky doloženou postavou tohoto rozrodu byl Hrabšič, v roce 1102 jeden z rádců knížete Bořivoje, jak nás zpravuje Kosmas. K potomkům tohoto Hrabšiče patřil asi i Kojata, syn Hrabšičův, ježž známe z jeho obsáhlé závěti z roku 1227.¹⁶⁾ Pro nás je Kojata zajímavý tím, že část jeho držby ležela ve východních Čechách a že ve východních Čechách se rozkládala také držba Ješíkova, již bychom našli na rozhraní starého Chrudimska a starého Mýtska.

Pečeť Kojaty, syna Hrabšičova,
na listině z 22. července 1227.
Dobroslava Menclová:
České hrady I.

Zdaleka to ovšem nemusí znamenat, že Ješík byl přímým Kojatovým potomkem, nicméně ale podle stejného erbovního znamení hrabí patřili oba k jednomu rozrodu, takže příbuznými, byť i velmi vzdálenými, byli.

Ješík z Vildštejna zemřel před 24. listopadem 1409, kdy byla po něm poprvé povolána odúmř. Předpokládáme-li, že zemřel mezi svým padesátým a šedesátým rokem, - v roce 1400 známe tři jeho dospělé syny, válečníky jako byl on sám - mohl se narodit okolo roku 1350, takže by byl téměř o generaci starší než Jan Hus.

A znamená to zároveň, že nějakým způsobem musel být účastníkem tehdejších dějů v království a v markrabství, bez ohledu na to, co o původu, příčinách a detailně i o průběhu těchto dějů věděl či nevěděl. Tehdy, stejně jako dnes, jednotlivec se sice bez vlastní vůle stával součástí dějin, ale bylo věcí jeho vůle, jak se v dějinném dění orientuje, a zejména realizuje - vůle je svobodná - jak říká Arthur Schopenhauer.

Nevíme tedy přesně, kdy se Ješík narodil, ani kde se narodil, ale protože po jeho smrti byly jako odumřelé dědictví provolány Pušice, a poté ještě jednou Pušice a s nimi Svařeň, Sedlce, Martinice, Mentour, Janovice a Ostrov, byla jeho rodištěm některá ze tří tvrzi tohoto statku, nejspíše Popovec, po němž se psal.

Plných asi padesát let Ješíkova života zůstává našemu bádání a pozorování zcela skryto, můžeme pouze domýšlet, že hospodařil na rodném statku.¹⁷⁾ Ať již o Ješíkovi píšeme, nebo čteme, máme ovšem před sebou dva jeho životy. Jedním je jeho život reálný, ježž žil, druhým je jeho život, ježž známe - nadto nedokonale - z pramenů a ježž rekonstruujeme a jenž je mnohem kratší jeho života reálného. (V historiografii středověku se s takovými postavami setkáváme poměrně často, uvedme si jako příklady třeba Jana Žižku nebo Prokopa Holého. I z jejich životů známe pouze ten mnohem kratší, i když rozhodující úsek.)

Ješík z Popovce jeví se nám v tomto svém posledním úseku životním jako účastník bouřlivých časů na přelomu čtrnáctého a patnáctého století, účastník v roli válečníka po boku Václava IV., ale také jako lapka, přičemž ovšem víme, že mnohé z válečných akcí

Ostrov, tvrziště. Torso
tvrziního pahorku,
pohled k severu.
Dnešní stav. Snímek
Jaroslav Teplý.

Čivice, tvrziště. V roce 1404 se Frencl, syn Ješíka z Popovce, psal jako Frencl z Popovce seděním na Čivicích. Pohled od severozápadu.
Dnešní stav. Snímek Jaroslav Teplý.

oněch dob byly právě akce lapkovské. O jeho válečnickém životě máme z pramenů zprávy pouze nepřímé, jakož vůbec o podrobnostech bojů mezi Václavem IV., jeho bratrem Zikmundem a luccemburskými bratrance jsou pramenné zprávy jen fragmentární.¹⁸⁾

O maličko lépe jsme z následujících dějů zpraveni o Ješíkově lapkování. V Čáslavi byla v roce 1405 povolána odúmř po Ctiborovi z Javorky, jehož odumřelý statek nárokoval Jessik de Popowczie et Oheb s tím, že Javorka hledí ke hradu Vildštejnu, že pan Hrabšič ji ke hradu Vildštejnu vykoupil, proplatil věno a pokojně Javorku držel, že Ctibor Javorku držel z jeho (Ješkova) dílu s jeho vůlí. Jako protinápadník však vystoupil Ryneš ze Spačic, jenž prokázal, že Bohuněk z Javorky prodal díl Javorky Milotovi z Běstviny a Ondřejovi ze Spačic a že on, Ryneš, je nedílný Ondřejův syn. Tím Ryneš získal polovinu Javorky, druhá polovina připadla jako odúmř králi.

O rok později byla v Čáslavi povolána odúmř po Anně ze Semtěše. O Weyglvi ze Semtěše se v deskovém protokolu dočteme, že se nemohl dostavit k jednání o svém nároku, protože je držen Ješíkem z Vildštejna v zajetí. Protože odjinud víme, že Weygl byl královským manem a pňhončím (pověřeným doručováním rozhodnutí dvorského soudu), soudíme, že Ješík tímto způsobem, zajetím úřední osoby, vypověděl válku králi, pokládaje rozsudek dvorského (to jest králova) soudu za nespravedlivý. (Zdá-li se to být příliš

Semtěš, tvrz.
Sídlo Weygla
ze Semtěše.
Dnešní stav.
Snímek
Jaroslav
Teplý.

Semtěš. Hradiště, na němž byl hrádek, počátkem patnáctého století patrně již opuštěný. Dnešní stav. Snímek Jaroslav Teplý.

idealisované, posuďme přípisek na okraji protokolu: „Držen (v zajetí, t. j. Weygl) namíste pánů soudu a zapisovatele.“¹⁹⁾

Tím se ovšem Ješík dostal, byť před tím byl služebníkem královým, na úroveň lapků. Bylo to právě v té době, kdy se již nejostřejší hroty mezi Václavem IV. a šlechtou obrousily, v době, kdy se jevílo bezpodmínečně nutným obnovit zákonný chod věcí, zejména obnovit bezpečnost cest a odstranit lapkování, do té doby běžnou součástí vedení války.

Dva dokumenty z roku 1408 spolu bezpochyby souvisí. Jedním je zápis z 10. března 1408, že hrady Oheb a Vildštejn i těch zámků zboží byly v ocenění osmi set kop grošů²⁰⁾ zastaveny Petru řečenému Zmrzlík ze Svojšína (to jest, král nakládá s oběma hrady jako se svým majetkem), druhým je listina ze 16. dubna 1408, jíž je slíbeno odpuštění královské Ješíkovi z Vildštejna, jeho synům Borešovi, Frenclovi a Vilémovi, jakož i celé jejich lapkovské rotě. Figurují tu všichni, jmény namnoze bizarními.

Z amnestie se Ješík dlouho netěšil, protože v roce 1409 již nebyl mezi živými. Projednávání odúmrti provolaná po něm ve Vysokém Mýtě táhlo se až do roku 1413 a jako v antické tragedii osud postihuje i hrdiny další, jeho syny. O Frenclovi píše se (1418) *...quod Frenzl... termino suo comparere non potuit, ideo quia fuit multum vulneratus fere ad mortem* (...neboť Frencl v termínu svém přijít [k soudnímu státní] nemohl, protože s mnohými ranami pracuje k smrti), kdežto (1418) *...et Borsso frater dicti Frenzlini non potuit comparere suis terminis, quia tunc fuit in captivitate* (...a Boreš, bratr řečeného Frenclina, nemohl se dostavit v termínech [soudních státní], protože tehdy byl v zajetí). Když byly protokolovány tyto výpovědi, nebyla již na živu ani paní Offka z rodu erbu stříbrného lekna v modrém poli, vdova po Ješíkovi, zemřela těsně před tím v roce 1418 na allodiálním dvoře v Martinicích u Luže. O třetím synu Vilémovi zprávy nemáme a potomci se v pramenech neobjevují, zdá se, že v okolí Luže pošlost erbu hrabí syny Ješíkovými zcela vymřela.

(konec 2. části, pokračování příště)

doc. PhDr. Jaroslav Teplý, CSc., Katedra historických věd FHS

POZNÁMKY

- Fontes rerum Bohemiarum IV, Chronicon Aulae Regiae II/2 (FRB); citován je překlad do češtiny: Zbraslavská kronika. Praha 1975, s. 314.
- Reliquiae tabularum terrae I 105, s. 31 (RT).
- Regesta diplomatica nec non epistolaria Bohemiae et Moraviae III 249, s. 102 (RBM).
- RT I 51, s. 16.
- RBM V/2 494, s. 249.
- Codex diplomaticus et epistolaris Moraviae VII 860, s. 620 (CDM).
- Archiv český XXXI 15, s. 228 (AČ).
- CDM XIII 331, s. 348; AČ XXXV, s. 417.
- O Hraběšovi z Vildštejna a o Heřmanovi z Kostela viz studii Teplý, Jaroslav: K dosavadním poznatkům o opevněném kostele v Kostelci u Heřmanova Městce. Scientific Papers of the University of Pardubice, Series C. Institute of Languages and Humanities, 3/1997, Pardubice, s. 91 - 125; k Ješíkovi z Popovce viz studii Teplý, Jaroslav: Lapkové na českém východě. Československý časopis historický 18/1970, s. 273 - 290, kde i prameny, jež zde proto nejsou znovu uváděny.
- Citováno podle Válka, Josef: Středověká Morava (Dějiny Moravy I). Brno 1991, s. 120.
- Srv. Pekař, Josef: Žižka a jeho doba II. Praha 1928, s. 21 - 58; Válka, Josef: Přehled dějiny Moravy I (ed. Čerešňák, Bedřich). Brno 1980, s. 104 - 112.
- Kosmas III 16, 19, 29 (FRB II).
- Pro čtenáře srozumitelněji „na rodném panství“. Naši předkové v předhusitské době takovou držbu vesnic s hradem či tvrzí nazývali ale vždy statkem nebo zbožím, termín „panství“ (v latině pramenů *dominium*) znamenal právo vládnout, řídit, rozhodovat a statkem disponovat).
- Viz pozn. 15.
- Snad je v souvislosti s nevybíravými metodami drobných válek, čteme-li, že ve sklepení věže hradu Vildštejna byla ve čtyřicátých letech devatenáctého století nalezena lidská kostra řetězy ke zdi připoutaná, s železným kruhem na krku a spoutaná na rukou i na nohou. Zdálnivě je to moritát hodný gotického románu, ale uvádí jej strážlivý a naprosto spolehlivý Jan Zitek: Chrudim a Chrudimsko. Chrudim 1925, s. 96; pan profesor při obchodní akademii v Chrudimi, proedší školou Jaroslava Golla s doktorátem University Karlovy, si nemohl dovolit psát do průvodce po městě a kraji, v němž působil, smyšlené kalendářové příběhy. Pramen však bohužel neuvádí.
Pozůstatky Weygla ze Semtěše to však nejsou, protože v roce 1408 byl Weygl ze Semtěše u jednání dvorského soudu a v roce 1415 přivěsil pečeť ke stížnému listu ze 2. září 1415. Na facsimile stížného listu je to třetí jméno (nikoliv podpis!) vpravo shora ve znění *Wigl de Semytiess*, pečeť jeho je vpravo zdola čtvrtá (je označena šipkou).
- Odhady převáděného nemovitého majetku se prováděly již tehdy, a to oceněním v uherských zlatých a českých groších. Hrad a statek Holubek byl v roce 1415 oceněn na 1 200 kop grošů českých, to jest asi 1 200 000 Kč předválečné československé měny - Pekař, Josef: Žižka a jeho doba II. Praha 1928, s. 210, pozn. ke str. 24.